

Vår dato: 20. februar 2018
Emnekode.: EHAV-5128
Vår ref.: 201804412-4
Saksbeh.: Silje Eide
Telefon: 55 56 89 65
E-post: Silje.Eide@bergenhavn.no
Deres ref.:

Plan & Arkitektur v/Arne Kristian Kolstad
Hamnevegen 53
Pb. 291
5203 OS

Uttale vedr - Detaljreguleringsplan for mottak, mellomlagring og eksportanlegg for CO2 - Varsel om oppstart og oversending av planprogram for offentlig ettersyn

Vi viser til deres e-post av 09.02.18 vedrørende ovennevnte.

Bergen og Omland havnevesen (BOH) har fått delegert myndigheten som tilligger kommunen etter Lov om havner og farvann (hfl.) av 17. april 2009 nr. 19, jf. § 10 fra Askøy, Austrheim, Bergen, Fedje, Fjell, Lindås, Meland, Os, Radøy, Sund og Øygarden kommune.

Hfl. har som formål å legge til rette for god fremkommelighet, trygg ferdsel og forsvarlig bruk og forvaltning av farvannet i samsvar med allmenne hensyn og hensynet til fiskeriene og andre næringer.

Vurdering av planforslaget

BOH har den 19. februar 2018 skrevet en uttale vedr planforslaget Northern Lights om fullskala CO2-håndtering som handler om transport og lagring av CO2. Denne uttalen gjør seg delvis gjeldene i denne omgang. Vedlagt finner dere kopi av høringsbrevet som er sendt til Statoil.

Det ligger til kommunens myndighet å ta stilling til ønsket arealbruk for området, vi presiserer imidlertid at det er viktig at det settes av tilstrekkelig areal til alminnelig ferdsel til sjøs. Generelt er vi av den oppfatning at det ikke bør settes av større arealer i sjø til enkeltinteresser enn det som er nødvendig. Det er opplyst i planforslaget at store deler av Hjeltefjorden er avsatt som militært område. Tiltak av betydning for Forsvarets anlegg, innretninger eller virksomhet, krever tillatelse av departementet. Planen må i så tilfelle sendes på høring til sistnevnte, jf. hfl. § 28 første ledd.

I følge plankartet er det planlagt et anlegg for mottak og mellomlagring på land som skal lokaliseres til Naturgassparken i Øygarden kommune. Plankartet viser mulig plassering av tiltak, vi ber derfor om å få tilsendt tegninger når disse er ferdig utarbeidet. Dersom bygging av landanlegget berører kommunens sjøområde (både i Øygarden og Fedje kommune), som

eksempelvis planlagt kai og legging av rør, krever det tillatelse fra BOH, jf. hfl. § 27, første ledd. Søknad må sendes hertil i god tid før tiltak iverksettes.

Det er imidlertid registrert både hoved- og biled like ved Ljøsøyna, og for øvrig langs den planlagte rørledningstrasen. Dersom tiltaket berører dette sjøområde er det Kystverket som er rette instans for videre søknadsprosess, jf. hfl. § 28 første ledd. Dette gjelder også dersom tiltaket (eksempelvis rørledningstrase) krysser kommunegrensen mellom Øygarden og Fedje kommune og dersom CO2 rørledning er i forbindelse med seismisk aktivitet, jf. Forskrift om tiltak som krever tillatelse fra Kystverket (tiltaksforskriften) av 03.12.2009 nr. 1449, jf. § 1 bokstav g) og h). Det er også viktig å bemerke seg at ved prosjektering av kai må det tas høyde for de påkjenninger som den nærliggende sjøtrafikken vil kunne påføre tiltaket.

Det er ansvarlig søker sitt ansvar å bekrefte om tiltaket er søknadspliktig etter annet regelverk, som eksempelvis forurensningsloven i forbindelse med utslipp i sjø.

Endelig gjør vi oppmerksom på at planen må sendes på høring til Fiskeridirektoratet ettersom det er registrert fiskeriinteresser (eksempelvis fiskeplasser aktive- og passive redskap) i planområdet.

Denne vurderingen er gjort utelukkende etter havne- og farvannsloven.

Dersom dere har spørsmål vedrørende dette kan det tas kontakt med undertegnede.

Med hilsen
BERGEN OG OMLAND HAVNEVESEN

Silje Eide - juridisk rådgiver
Eli Karin Reigstad - avdelingsleder Stab

Dette dokumentet er godkjent elektronisk.

Kopi til: Øygarden kommune, Ternholmvegen 2, 5337 RONG - Fedje kommune,
Stormarkvegen 49, 5947 FEDJE

Vår dato: 19. februar 2018
Emnekode.: EHAV-5128
Vår ref.: 201804412-2
Saksbeh.: Silje Eide
Telefon: 55 56 89 65
E-post: Silje.Eide@bergenhavn.no
Deres ref.:

Statoil Petroleum AS, v/Knut Robberstad
4035 STAVANGER

Uttale vedr - Northern Lights - Høring av forslag til program for konsekvensutredning

Vi viser til deres brev av 05.02.18 vedrørende ovennevnte.

Bergen og Omland havnevesen (BOH) har fått delegert myndigheten som tilligger kommunen etter Lov om havner og farvann (hfl.) av 17. april 2009 nr. 19, jf. § 10 fra Askøy, Austrheim, Bergen, Fedje, Fjell, Lindås, Meland, Os, Radøy, Sund og Øygarden kommune.

Hfl. har som formål å legge til rette for god fremkommelighet, trygg ferdsel og forsvarlig bruk og forvaltning av farvannet i samsvar med allmenne hensyn og hensynet til fiskeriene og andre næringer.

Vurdering av planforslaget

Det er beskrevet i planforslaget at Paris-avtalen legger opp til ambisiøse mål om reduksjon av CO2 utslipp for å begrense de menneskeskapte klimaendringene til under 2 grader celsius, og helst begrenset til 1,5 grader celsius sammenlignet med før-industrielt nivå. Statoil skal sammen med partnerne Shell og Total utvikle den delen av fullskala CO2-håndtering som handler om transport og lagring av CO2. Ved produksjon av hydrogen fra naturgass kan CO2-en som dannes i prosessen, fanges og lagres trygt og sikkert.

Dersom de planlagte lagringsfasilitetene skal etableres på norsk kontinentalsokkel vil ikke tiltaket berøre kommunalt sjøområde som er BOH sitt ansvarsområde. Vi anbefaler imidlertid at planen sendes på høring til Kystverket da tiltaket kan ha betydning for Kystverkets virksomhet, jf. hfl § 28 første ledd. Videre kan tiltaket også være omfattet av Forskrift om tiltak som krever tillatelse fra Kystverket (tiltaksforskriften) av 03.12.2009 nr. 1449, jf. § 1.

I følge plankartet er det planlagt et anlegg for mottak og mellomlagring på land som skal lokaliseres til Naturgassparken i Øygarden kommune. Plankartet viser mulig plassering av tiltak, vi ber derfor om å få tilsendt tegninger når disse er ferdig utarbeidet. Dersom bygging av landanlegget berører kommunens sjøområde (både i Øygarden og Fedje kommune), som eksempelvis planlagt kai og legging av rør, krever det tillatelse fra BOH, jf. hfl. § 27, første ledd. Søknad må sendes hertil i god tid før tiltak iverksettes.

Det er imidlertid registrert både hoved- og biled like ved Ljøsøyna. Dersom tiltaket berører dette sjøområde er det Kystverket som er rette instans for videre søknadsprosess, jf. hfl. § 28 første ledd. Det er også viktig å bemerke seg at ved prosjektering av kai må det tas høyde for de påkjenninger som den nærliggende sjøtrafikken vil kunne påføre tiltaket.

Det er ansvarlig søker sitt ansvar å bekrefte om tiltaket er søknadspliktig etter annet regelverk, som eksempelvis forurensningsloven i forbindelse med utslipp i sjø.

Denne vurderingen er gjort utelukkende etter havne- og farvannsloven.

Dersom dere har spørsmål vedrørende dette kan det tas kontakt med undertegnede.

Med hilsen
BERGEN OG OMLAND HAVNEVESEN

Silje Eide - juridisk rådgiver
Eli Karin Reigstad - avdelingsleder Stab

Dette dokumentet er godkjent elektronisk.

Statens vegvesen

ABO Plan & Arkitektur AS
Postboks 291
5203 OS

Arne Kristian Kolstad

Behandlande eining:
Region vest

Sakshandsamar/telefon:
Odd Høydalsvik / 55516377

Vår referanse:
18/25390-5

Dykkar referanse:

Vår dato:
02.03.2018

Varsel om oppstart av detaljreguleringsplan for mottak, mellomlagring og eksportanlegg for CO2 – Øygarden og Fedje kommunar

Vi viser til Dykkar brev av 07.02.2018 med varsel om oppstart av planarbeid og høyring av framlegg til planprogram i Fedje og Øygarden kommunar i samband med detaljreguleringsplan for mottak, mellomlagring og eksportanlegg for CO2.

Statens vegvesen har tidlegare den 05.02.2018 frå Statoil ASA motteke framlegg til utgreiingsprogram for konsekvensutgreiing av det same tiltaket og har gjeve tilbakemelding i vårt brev av 02.03.2018.

Planområdet er totalt ca. 75 500 daa og strekkjer seg over Øygarden og Fedje kommunar. Ein har ved varsel om oppstart av planarbeidet teke med eit større område enn naudsynt. Dette er gjort for å sikre naudsynt areal for mellombels anleggsområde, sikringssoner og vurdering av dei alternative traseane. Planområdet vert redusert i løpet av planprosessen til berre å omfatte naudsynt areal.

Statoil har inngått ein samarbeidsavtale med Shell og Total, som medfører at Statoil, Shell og Total er likeverdige partnarar, men Statoil skal lede prosjektet. Prosjektet har fått namnet Northern Lights. Partnarane har i samråd med myndigheitene i november 2017 valt lokalisering av landanlegg for mottak og mellomlagring av CO2 til Naturgassparken i Øygarden kommune etter å ha vurdert også alternative lokaliseringar på Sture og Mongstad.

Det skal no vurderast fleire alternative røyrleidningstrasear frå Naturgassparken og til injeksjonsbrønn. Dei ulike røyrleidningstraseane er ein kombinasjon mellom gjenbruk av eksisterande røyrleidningar og etablering av komplett ny røyrleidningstrase.

Postadresse
Statens vegvesen
Region vest
Postboks 43
6861 LEIKANGER

Telefon: 22 07 30 00
firmapost-vest@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Nygårdsgaten 112
5008 BERGEN

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Regnskap
Postboks 702
9815 Vadsø

Uttale.

Som nemnd i vår uttale til utgreiingsprogram for konsekvensutgreiing av prosjektet er Statens vegvesen med opptekne av dei konsekvensar etablering av lagringsprosjektet vil få på dei trafikale forholda knytt til krysset mellom fylkesveg 561 og tilkomstvegen til lagringsanlegget, samt den generelle anleggstrafikken av masser, utstyr og røylengder på offentlig veg dersom rørleidnings- og kontrollkabeltrase vert ført over land. Dei trafikale forhold kan få verknad på born sine oppvekstvilkår og korleis m.a. born sin skuleveg vil kunne påverkast av prosjektet.

Vi har vurdert framlegget til planprogram og finn at det omfattar dei forhold som det er naturleg å vurdere i samband med dette prosjektet.

Plan og forvaltning Bergen
Med helsing

Sindre Lillebø
seksjonssjef

Odd Høydalsvik

Dokumentet er godkjent elektronisk og har difor ingen handskrivne signaturar.

Kopi
Fedje kommune, Kommunehuset, 5947 FEDJE
Fylkesmannen i Hordaland, Postboks 7310, 5020 BERGEN
Hordaland fylkeskommune, Postboks 7900, 5020 BERGEN
Øygarden kommune, Ternholmvegen 2, 5337 RONG

KYSTVERKET

Vest

ABO PLAN & ARKITEKTUR AS
Postboks 291
5203 OS

Dykkar ref.:

Vår ref.:
2018/585-2

Arkiv nr.:

Saksbehandlar:
Lene Røkke Mathisen

Dato:
14.03.2018

Fråsegn til oppstart og planprogram for detaljreguleringsplan for mottak, mellomlagring og eksportanlegg for CO₂ - Øygarden og Fedje kommune - Hordaland

Syner til brev, datert 9.2.2018, vedkomne ovannemnte.

Føremålet med planprogrammet er å leggje rammer for gjennomføringa av detaljreguleringsplan med konsekvensutgreiing for mottak, mellomlagring og eksportanlegg for CO₂. Planen vil omfatte mottaksanlegget på Kollsnes/Ljøsøyna Naturgasspark samt røyrleidningar frå dette anlegget og ut ei nautisk mil utanfor grunnlinja.

Kystverket har følgjane innspel til konsekvensutgreiingstema:

1. Ved **mottaks- og mellomlageret** på land vert det lagt opp til at det skal vere mogeleg å etablere to kaiar for å oppretthalde høg fleksibilitet og regularitet ved anlegget. Med utgangspunkt i dei spesifikasjonane som er oppgitt for skipsrelaterte kapasitetar, ber me om at prosjektleiar involverer Kystverket ved vurdering av utforming av kaianlegg i høve til kapasitet og straum/bølgeforhold.
2. Utgreiinga må ta høgde for kva konsekvensar **legging av røyrleidning** vil ha for skipstrafikken i dei ulike trasèalternativa samt kva eit eventuelt endra trafikkbilete i fjorden, med tanke på last og frekvens vil bety for framcomelegheit og sikkerheit i Fensfjorden/Hjeltefjorden.

Kystverket kan ikkje sjå at dei føreslegne røyrtrasèane vil ha særskild negativ effekt på sikkerheit eller framcome for skipstrafikken, men i høve til innskrenkingar for sjøtrafikken i anleggsperioden vil alternativ ny røyrleidning over land vere mest gunstig.

Me ynskjer å gjere merksame på at trasealternativ over land ligg tett opp til eit dumpeområde for eksplosivar som Forsvaret er ansvarleg for. Dette er avmerkt i kart (sjå figur under), men ein kan ikkje vite sikkert at ein ikkje vil kunne finne eksplosivar utanfor det avgrensa området i sjøkartet. Me oppmodar prosjektleiar om å ta kontakt med Forsvarsbygg for nærare informasjon om denne lokaliteten i samband med konsekvensutgreiinga.

Region Kystverket Vest

Sentral postadresse: Kystverket
Postboks 1502
6025 ÅLESUND

Telefon: +47 07847

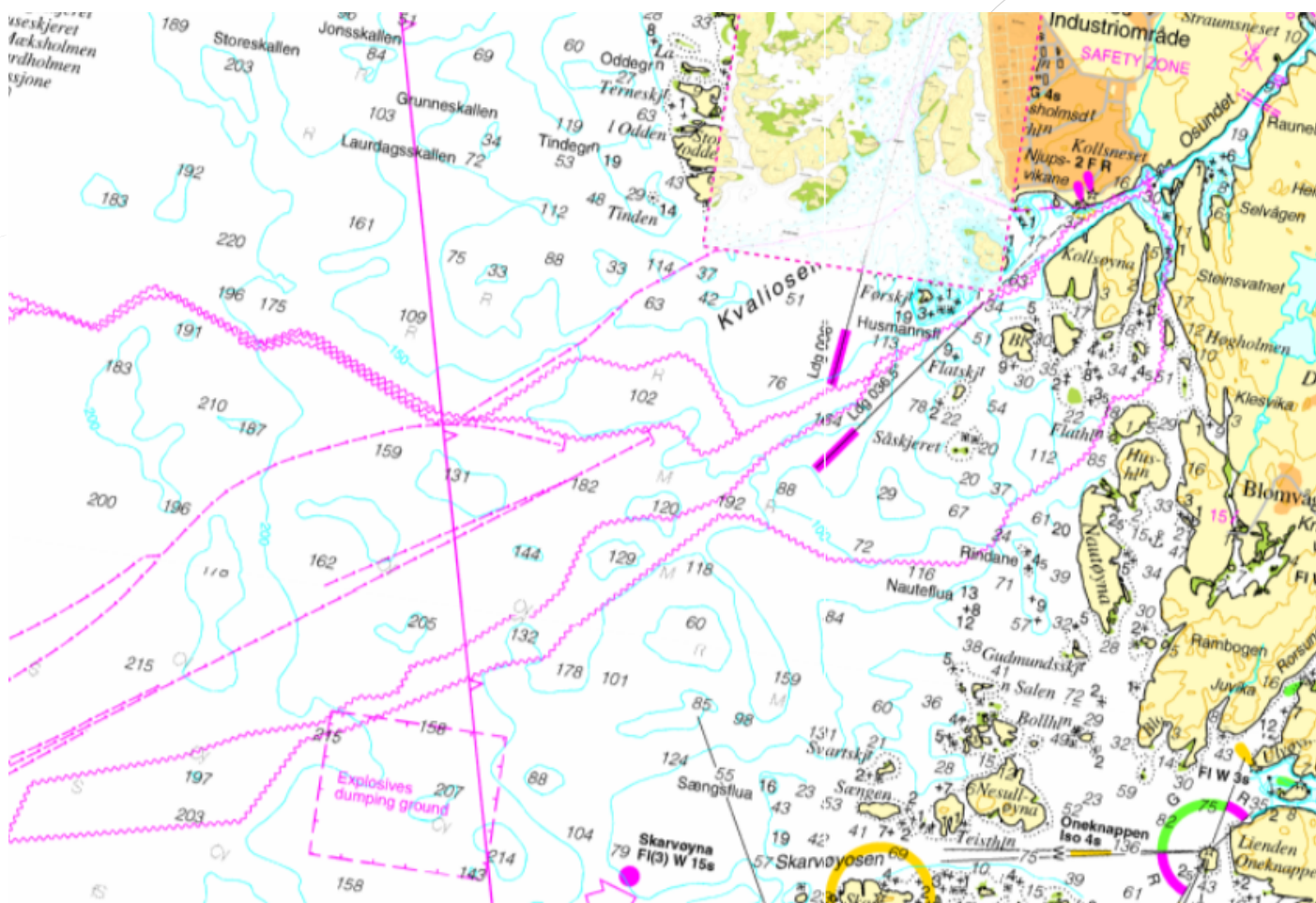
Internett: www.kystverket.no
E-post: post@kystverket.no

For besøksadresse se www.kystverket.no

Bankgiro: 7694 05 06766

Org.nr.: NO 874 783 242

Vi ser om at brev, sakskorrespondanse og e-post vert adressert til Kystverket, ikkje til avdeling eller enkeltperson

Kart 1. Oversiktsbilde fra sjøkart vest av Kollsnes. Dumpeområde for eksplosivar ligg litt sør for rørtraseen.
Kartutsnitt henta frå <https://kart.kystverket.no/>

Me har ingen vidare merknader til planprogrammet.

Med helsing

Lene Røkke Mathisen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Eksterne kopimottakere:
Fiskeridirektoratet Postboks 185 Sentrum 5804 BERGEN

Vedlegg:

Arne Kristian Kolstad

Fra: Odd Tøsdal <Odd.Tosdal@mattilsynet.no>
Sendt: 21. mars 2018 15:12
Til: 'Øygarden kommune'
Kopi: Arne Kristian Kolstad
Emne: Uttale frå Mattilsynet til detaljreguleringsplan for mottak, mellomlagring og eksportanlegg for CO2 i Naturgassparken i Øygarden kommune

Til

Øygarden kommune

Kopi:

Arne Kristian Kolstad, ABO Plan & arkitektur

Sakstittel: Øygarden kommune - mottak og permanent lagring av CO2
Mattilsynet sitt saksnr: 2018/69555

Uttale frå Mattilsynet til detaljreguleringsplan for mottak, mellomlagring og eksportanlegg for CO2 i Naturgassparken i Øygarden kommune

Mattilsynet syner til:

- Møte i Regionalt planforum Hordaland 27.2.2018 med orientering og drøfting av detaljreguleringsplan for mottak, mellomlagring og eksportanlegg for CO2 på Ljøsøyna og omegn
- Dokumentet *Northern Lights – Mottak og permanent lagring av CO2 – Forslag til utredningsprogram for konsekvensutredning – Januar 2018*
- Sakspapir frå Øygarden kommune sitt Utval for Drift og Samfunnsutvikling (UDS) sak 003/18 frå møte 05.02.2018 med tittel *Planprogram – Detaljreguleringsplan for mottak, mellomlagring og eksportanlegg for CO2*.

A) Uttale til to alternative traseval vest for Fedje.

Under møtet 27.2.2018 kom det opp spørsmål om alternative røyrtrasear forbi vraket av ubåten U864 vest av Fedje.

Det vart reist spørsmål om det kunne vera ein eventuell risiko ved å leggja røyrtrase i ein avstand på minst 1000 meter frå ubåtvraket.

Mattilsynet svarte i møtet at dette var trygt.

Det kan vi no stadfesta dersom røyrleidningen vert lagt minst 1000 meter frå ubåtvraket, det vil sei 500 meter utafor forbodssonen.

Det er det same som er føreslege i begge dei to trasevala rett vest for Fedje, nemleg traseen nord for eller traseen sør for forbodssonen (forbodssonen er 1000 meter i diameter).

Forbudssonen rundt ubåtvraket U-864 er heimla i **Forskrift om ferdsels- og fiskeforbod, Fedje kommune, Hordaland** https://url12.mailanyone.net/v1/?m=1eyeTD-00048F-3u&i=57e1b682&c=kmets643z0NJCCaiOptl4Z8zzr9a0OdlnATvbHqFnYN9eLXm095tQvDy2MgzNlgUDxocaiH66DGCKjR0N_aIE2_VicpUw0XPZkjHEUIqBTEONgDsCWqM3_wqbTNzzypdC6eKrsfIS6-iPiNcLK4HHuPcdTaevUPqmdxdkeKiqhDu9BLYNfaNgtdsrj579YilhXUIYIx7x87P5v4pvUlwjndeTjxeNscxVI46ZeQaOWYXn5ie4qTHj90Fd053hWh0eBN7yOkajlOuYnseb0R73Q

Fastsett av Fiskeri- og kystdepartementet 21. september 2006 med heimel i lov 8. juni 1984 nr. 51 om havner og farvann m.v. § 6 og forskrift 11. desember 1998 nr. 1273 om sjøtrafikk i bestemte farvann (sjøtrafikkforskriften) § 1-11.

§ 1. (formål)

Formålet med denne forskrifta er å hindre at gjenstandar eller personar kjem i kontakt med vraket av ubåten «U-864» eller havbotnen ved vraket og å sikre at Kystverket sitt arbeid på vraket ikkje vert hindra.

§ 2. (forbod mot fiske, ankring og dykking)

Det er ikkje tillete å fiske, ankre eller dykke ved Fedje innanfor ein sirkel med radius på 500 meter rundt posisjonen 60° 46,19' N, 004° 37,24' Ø.

Det er ikkje tillete å sette ut fastståande fiskereiskapar, drivgarn, snurrevad, trål, ringnot, botnreiskap eller annan reiskap som kan komme i kontakt med havbotnen i området nemnt i første ledd.

Det er heller ikkje tillete å bruke miniubåt, undervassutstyr som «Remotely Operated Vehicles» eller liknande i området nemnt i første ledd. Dette forbodet gjeld ikkje undersøkingar og arbeid på eller ved vraket av «U-864» på oppdrag frå Kystverket.

§ 3. (midlertidig forbod mot bruk av farvatnet)

Fedje trafikksentral kan innføre midlertidig ferdselsforbod innanfor ein sirkel med radius på 500 meter rundt posisjonen 60° 46,19' N, 004° 37,24' Ø.

Det midlertidige forbodet vil gjelde all ferdsel i området og alle typar fartøy.

Mattilsynet har konsultert Kystverket ved Hans-Petter Laahne Mortensholm for å kvalitetssikra vårt standpunkt om mattryggleik knytt til forbodssonen.

B) Uttale til det sørligste alternative traseval over land øst for Osundet.

I dokumentet «Northern Lights – Mottak og permanent lagring av CO₂ – Forslag til utredningsprogram for konsekvensutredning – Januar 2018», pkt 6.9 Drikkevannsforsyning, står:

«Nedslagsfeltet til Steinsvatnet er i gjeldende kommuneplankart vist som hensynssone – sikringssone nedslagsfelt for drikkevann.

Nedslagsfeltet er klausulert for å ivareta hensynet til drikkevannskilden.

Slik mulig alternativ korridor for en rørledningstrase over land i øst for Osundet er vist i Figur 2.15, vil en rørledning krysse deler av nedslagsfeltet.

Dersom en mulig rørledningstrase øst for Osundet videreføres, vil behovet for trasejusteringer eller avbøtende tiltak vurderes for å unngå konflikter med drikkevannskilden.

Dette vil vurderes nærmere i konsekvensutredningen.»

Mattilsynet sin merknad:

Steinsvatnet er råvasskjelde for Blomvåg vassverk som forsyner 3500 fastbuande personar (eller 1500 husstander og 150 fritidseigedomar).

Mattilsynet ber om at konsekvensutgreiinga som skal lagast vurderer eventuell aktivitet i vasstilsigsområdet for Steinsvatnet for å sikra at krava i drikkevannsforskriften vert oppfylte.

Det er viktig å sikra at aktivitet i vasstilsigsområdet til Steinsvatnet ikkje forureinar råvasskjelda,

ref. **Forskrift om vannforsyning og drikkevann(drikkevannsforskriften)**

https://url12.mailanyone.net/v1/?m=1eyeTD-00048F-3u&i=57e1b682&c=spYG0HPjxbG_UMEx7mw6GGGyfgVxNbkk1ue-uF4xCU2O11aRwoyVDokVrcoRC0yGIHxIJs6mht02-aBr4y-CMjiW0kl3GGlcptPrNKd_vG0ykcmtxTwHq9UUmRcc9tMU0RbS_frHk4K_PYgSwcD3X2V-iiY9Oq6FmpJalCSRSeLEtFbR5lcqbNg8hm1WLMfyam6V_C7qkCYFBRwoeytBSXImCkApE9Nuoff5YxXPi4UfiP_PSqeU_-y5ulOJMr3y-uvK0qlshM876-wZ-W8oA

§ 4. Forurensning

Det er forbudt å forurense drikkevann. Forbudet omfatter alle aktiviteter, fra vanntilsigsområdet til tappepunktene, som medfører fare for at drikkevannet blir forurenset. Med aktiviteter menes også friluftsliv og annen utøvelse av allemannsretten. Der det er fastsatt beskyttelsestiltak etter § 12 eller restriksjoner etter § 26, gjelder forbudet brudd på disse.

§ 6. Farekartlegging og farehåndtering

Vannverkseieren skal identifisere farene som må forebygges, fjernes eller reduseres til et akseptabelt nivå for å sikre levering av tilstrekkelige mengder helsemessig trygt drikkevann som er klart og uten fremtredende lukt, smak og farge.

Vannverkseieren skal sikre at tiltak som forebygger, fjerner eller reduserer farene til et akseptabelt nivå, identifiseres og gjennomføres.

Farekartlegging og farehåndtering skal danne grunnlag for beredskapsforberedelser som er beskrevet i § 11.

Vannverkseieren skal sikre at farekartleggingen og farehåndteringen er oppdatert.

§ 12.Beskyttelsestiltak

Vannverkseieren skal sikre at drikkevannet beskyttes mot forurensning.

Vannverkseieren skal planlegge nødvendige tiltak for å beskytte vanntilsigsområdet og råvannskilden. Tiltakene skal være basert på farekartleggingen i § 6.

Vannverkseieren skal gjennomføre aktuelle beskyttelsestiltak og informere berørte kommuner ved behov for tiltak som krever oppfølging etter § 26.

Vannverkseieren skal informere allmennheten om forbudet mot forurensning, der dette er relevant. Dette kan for eksempel gjøres med oppslag i vanntilsigsområdet.

§ 26.Kommunens plikter

Kommunen skal i samsvar med folkehelseloven kapittel 2 ta drikkevannshensyn når den utarbeider arealdelen av kommuneplanen og reguleringsplaner, samt når den gir tillatelser etter relevant regelverk. Kommunen skal om nødvendig ta initiativ til interkommunalt plansamarbeid for å ivareta drikkevannshensynet der vannforsyningssystemet ligger i flere kommuner.

Kommunen skal i samarbeid med vannverkseieren vurdere behovet for restriksjoner for å beskytte råvannskilder og vanntilsigsområder. Dette gjelder også i forbindelse med planarbeid etter plan- og bygningsloven.

Kommunen skal på bakgrunn av data fra Mattilsynet ha oversikt over samtlige vannforsyningssystemer i kommunen for å ivareta sine forpliktelser etter folkehelseloven kapittel 2. Kommunen skal ha oversikt over hvor innbyggerne i samsvar med § 23 andre ledd kan finne informasjon om drikkevannskvaliteten.

Kommunen skal uttale seg om forhold som angår miljørettet helsevern og arealdisponering til planer for nye vannforsyningssystemer og ved søknader om endringer som omtalt i § 18.

Kommunen skal i samsvar med sivilbeskyttelsesloven kapittel 5 og hensynet til samfunnssikkerhet gitt i plan- og bygningsloven påse at forsyningen av drikkevann vurderes og følges opp.

Med venleg helsing

Odd Tøsdal
veterinær / seniorinspektør
Mattilsynet, Region Sør og Vest, Avdeling Bergen og omland

Telefon: 22 40 00 00

Felles postadresse: Mattilsynet, felles postmottak, postboks 383, 2381 Brumunddal

postmottak@mattilsynet.no

www.mattilsynet.no

www.matportalen.no

Fra: Otnes Toralf <toot@nve.no>
Sendt: 22. mars 2018 13:20
Til: Offentlig Ettersyn
Kopi: Øygarden kommune; postmottak@fedje.kommune.no
Emne: NVE sitt generelle innspel til varsel om oppstart av arbeid med detaljreguleringsplan for mottak, mellomlagring og eksportanlegg for CO2 - Fedje og Øygarden kommunar

Syner til varsel om planoppstart datert 07.02.2018.

Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE) er nasjonalt sektormyndighet innanfor saksområda flaum- og skredfare, ålmenne interesser i vassdrag og grunnvatn, og anlegg for energiproduksjon og framføring av elektrisk kraft. NVE gir råd og rettleiing om korleis desse saksområda skal takast omsyn til ved utarbeiding av arealplanar etter Plan- og bygningslova (pbl).

Flaum, erosjon og skred

God arealplanlegging er det viktigaste virkemiddelet for å førebygge skader frå flaum, erosjon og skred. Plan- og bygningslova og byggteknisk forskrift (TEK17) set tydelige krav til tryggleik mot flaum, erosjon og skred ved planlegging og utbygging. På reguleringsplannivå vil det ofte være trong for ei detaljert fagkyndig utgreiing av reell fare. Omsyn til klimaendringar skal også vurderast.

Vassdrag- og grunnvasstiltak

Det er store ålmenne interesser knytt til vassdrag og grunnvatn. Tiltak som kan føre til skader eller ulemper for ålmenne interesse, kan utløyse konsesjonsplikt etter Vassressurslova (vrl). NVE kan avgjere at reguleringsplan kan erstatte konsesjon, dersom vassdragsinteressene er godt nok ivareteke i planen.

Energianlegg

Eit velfungerande system for produksjon og overføring av energi er avgjerande for samfunnet. Planen må derfor ta omsyn til anlegg som har konsesjon etter energi- og vassdragslovgevinga.

Ved oppstart av planarbeidet rår vi til å nytte følgjande rettleiar og verktøy:

- [NVE sine karttenester](#) viser informasjon om flaum- og skredfare, vassdrag og energianlegg.
- [NVE rettleiar 2/2017 Nasjonale og vesentlige regionale interesser innan NVEs saksområder i arealplanlegging](#) skildrar korleis desse interessene bør takast i vare i planen, slik at ein unngår motsegn.
- [NVE retningslinje 2/2011 Flaum- og skredfare i arealplanar](#) skildrar kva flaum- og skredprosessar som kan medføre fare, og korleis desse farane bør utgreiast og innarbeidast i planen.
- [NVE si sjekkliste for reguleringsplan](#) kan være eit nyttig verktøy, for å sikre at alle relevante saksområde er vurdert.
- Fleire nyttige rettleiarar og verktøy finnast på https://url12.mailanyone.net/v1/?m=1eyzCU-0006Hj-5j&i=57e1b682&c=-cQRg3tTEVyJgogMWyvuGZPcdgJMKfGGEEmQyK4wPHSK7Lzd7gf1INn762cULhOMJeism0NXkAg7lqy2zQX5D2kvxxfgMITJfIrgakmsHrDFWB-C2E-JBHxox-XU5fsJ7O2puGSLHbaBmIIcAlEtc0F6GDO-vVIM7RPupxjv05suwTUnlSEtfmly7rLic8rBxpM811bnwwchNXyaE6aB7P6Cc_VFj3QOGgc_QT_Vg.

Ta gjerne kontakt på e-post eller telefon ved konkrete spørsmål om NVE sine saksområde.

Dersom planen har følgjer for NVE sine saksområde, skal NVE ha tilsendt planen ved offentlig ettersyn. NVE legg til grunn at kommunen vurderer om planen tek i vare nasjonale og vesentlige regionale interesser. I plandokumenta må det gå tydeleg fram korleis dei ulike interessene er vurdert og innarbeidd i planen. **Alle relevante fagutgreiingar innan NVE sine saksområde må vere lagt ved plandokumenta.** Vi ber om at alle plandokument vert sendt elektronisk til rv@nve.no.

NVE vil prioritere å gi innspel og uttale til reguleringsplaner der det vert bede om fagleg hjelp til konkrete problemstillingar. Dette går fram av [brev til kommunane datert 29.09.2017 om «NVEs bistand og verktøy i arealplanleggingen»](#).

Vi ber difor om at det vert skrive tydeleg i oversendingsbrevet til NVE kva ein ønskjer bistand til i den enkelte saka.

Med helsing

Toralf Otnes

Senioringeniør

Avdeling: Skred- og vassdragsavdelinga

Seksjon: Region vest

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)

Telefon: 22 95 95 27/95 87 50 35

E-post: toot@nve.no

Web: www.nve.no

og Fiskarlagets Servicekontor AS, avd. Vest

Bergen, 22.03.18

Vår ref. 279/18/BSI/5.7.1.3

Dykkar ref.

Abo Plan & Arkitektur AS

E-mail

ØYGARDEN, KOLLSNES – DETALJREGULERINGSPLAN FOR MOTTAK, MELLOMLAGRING OG EKSPORTANLEGG FOR CO2, PLANPROGRAM.

Viser til mail av 09.02.18, med vedlegg, vedkomande ovannemnde sak.

Fiskarlaget Vest har sendt saka til Øygarden og Sotra Fiskarlag.

Generelle merknader

Fiskarane opplever ein stadig større konkurranse om areala, særlig i kystsona. Ein vil peike på at fiskarane i utgangspunktet er positivt innstilt til anna næring og aktivitet, men fiskeri og andre næringar har eit heilt ulikt forhold til bruk av sjøareal. Andre næringar har behov for nye/større sjøområde, medan fiskerinæringa er avhengig av å ta vare på viktige eksisterande fiske-, gyte- og oppvekstområde.

Eksempel på konfliktområde er; oppdrett (areal inkl. anker og utslepp av spillfôr/feces/lusemidlar), reguleringsplanar ut i sjø (friluftsområde i sjø, flytebyggjer, ankringsområde, m.m.), ankring/verksemd i sjø, avlaups-/vassleidningar, kablar, fritidsinteresser (båttrafikk, fritidsfiske), vindmøller til sjøs, oljeinstallasjonar, seismikk.

Mange meiner at eitt lite enkelt prosjekt ikkje kan skade, men mange nok slike så tar ein bit for bit frå fiskeriinteressene.

«Sjøvern» er like viktig for fiskerinæringa, som «jordvern» for jordbruk.

Ein vil gjere merksam på at kommunen har spesielt ansvar for å ivareta lokale og svake regionale fiskeriinteresser i plan-/reguleringsprosessar.

Fiskeridirektoratet ivaretar sterke regionale og nasjonale fiskeriinteresser.

Ein må òg ha med seg at framtidige generasjonar òg må kunne få tilgang til kystsona.

Kollsnes inkl. trasè

Det blir her søkt om «å regulere mottaksanlegg for CO₂ i Naturgassparten i Øygarden kommune og røyrleidningstrase for transprt av CO₂ til 1 nautisk mil utanfor grunnlina. Dette omfatter også sjøareal i Fedje kommune.»

CO₂'en er tenkt permanent lagra 1.000-2.000 m under havbotn på Smeaheia.

Det er i tillegg til ovannemnde røyr tenkt lagt ein kontroll- og styringskabel frå landanlegget til undervassanlegget på injeksjonsbrønnen.

Fiskarlaget Vest krev at desse må gå parallelt, og helst i allereie eksisterande trasè så langt som mogeleg, for å unngå mest mogeleg beslaglegging av areal for anna bruk.

Ein vil spesielt peike på at røyrret/leidninga må vere overtålbare (vinkelen på røyrret i høve trålrætninga er svært viktig, samt hellingsgraden på, og steinstørrelsen ,i eventuelle steinfyllingar).

Fiskarlaget Vest vil peike på at ein må vurdere trasèalternativa innafor og utafor 1 nautisk mil frå grunnlina under eitt, for trasèvalet innafor 1 nautisk mil vil påverka trasèmogelegheitenen utanfor. Ein kan ikkje drive ein bit-for-bit politikk.

Fiskarlaget Vest viser til kart frå Fiskeridirektoratet si nettside som viser at det er registrert fiskeriinteresser i det føreslege reguleringsområdet.

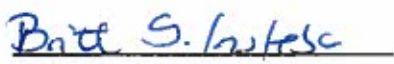
Ein må, som sagt, i konsekvensutgreiinga òg ha med fiskeriaktivitet utafor ovannemnde område i vurderingane.

Ein vil til slutt gjere merksam på at fiskerinæringa er basert på fornybar biologisk produksjon, og er derfor grunnleggjande avhengig av eit reint og produktivt kyst- og havmiljø mest mogeleg fritt for miljøgifter, framandstoff og legemiddel. Ein har eit stort felles ansvar, både nasjonalt og internasjonalt, for å oppretthalde eit reint og produktivt hav.

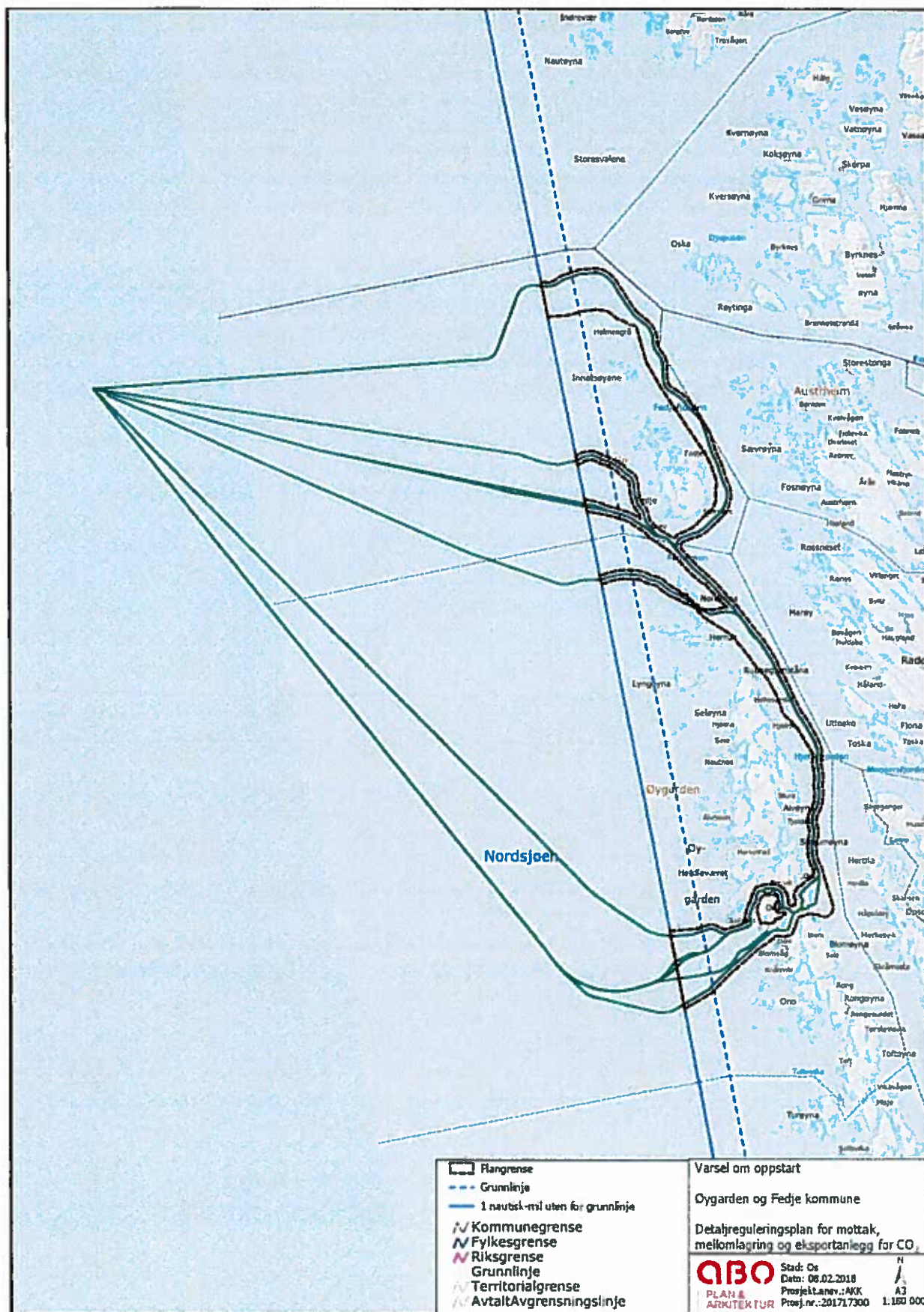
Det er avgjerande for kvalitet, omdøme og marknadsverdi for norsk sjømat.

Ein føreset at fiskeria, og naturmangfald i sjø, blir godt ivaretatt i prosessen.

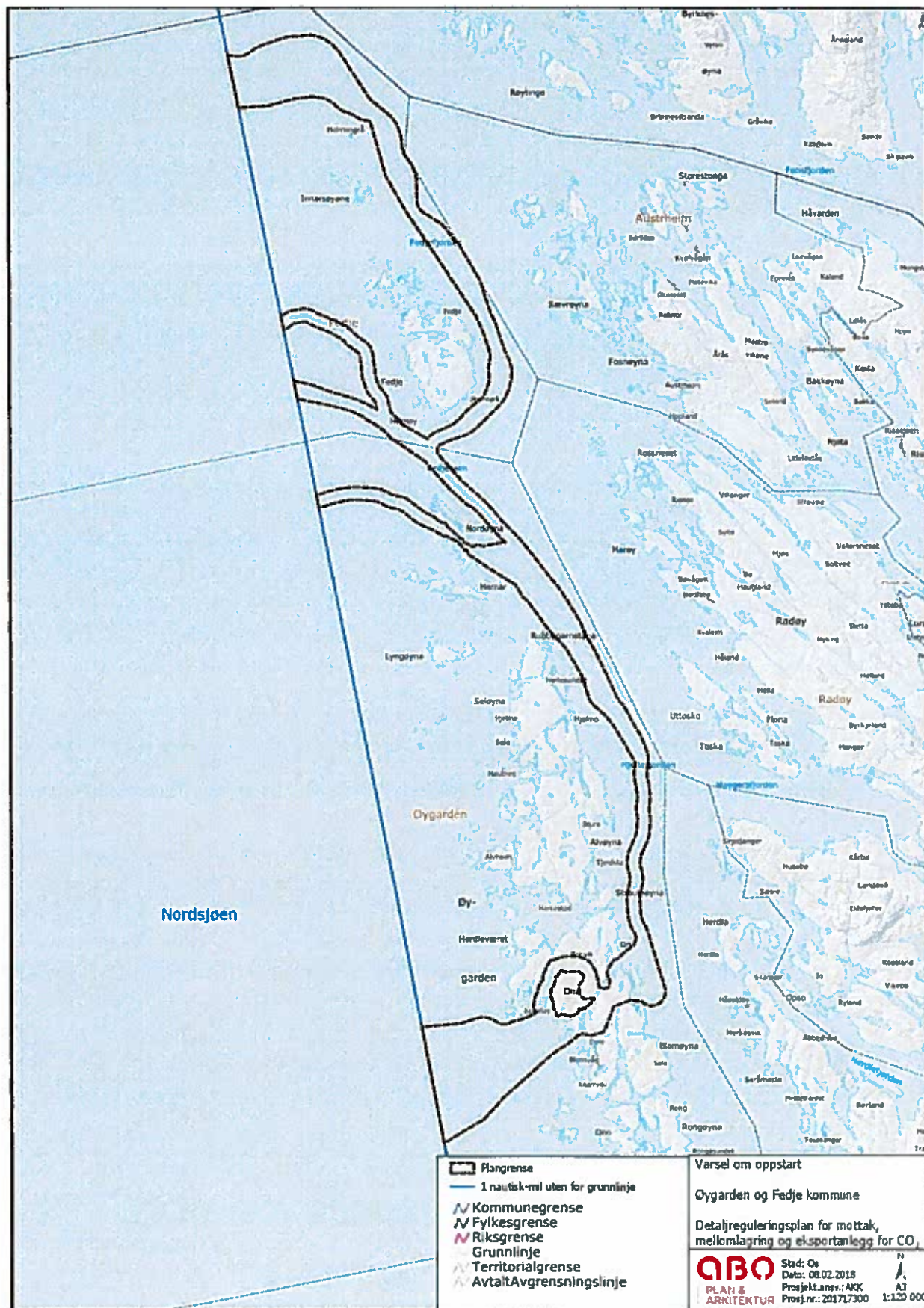
Med helsing
Fiskarlaget Vest

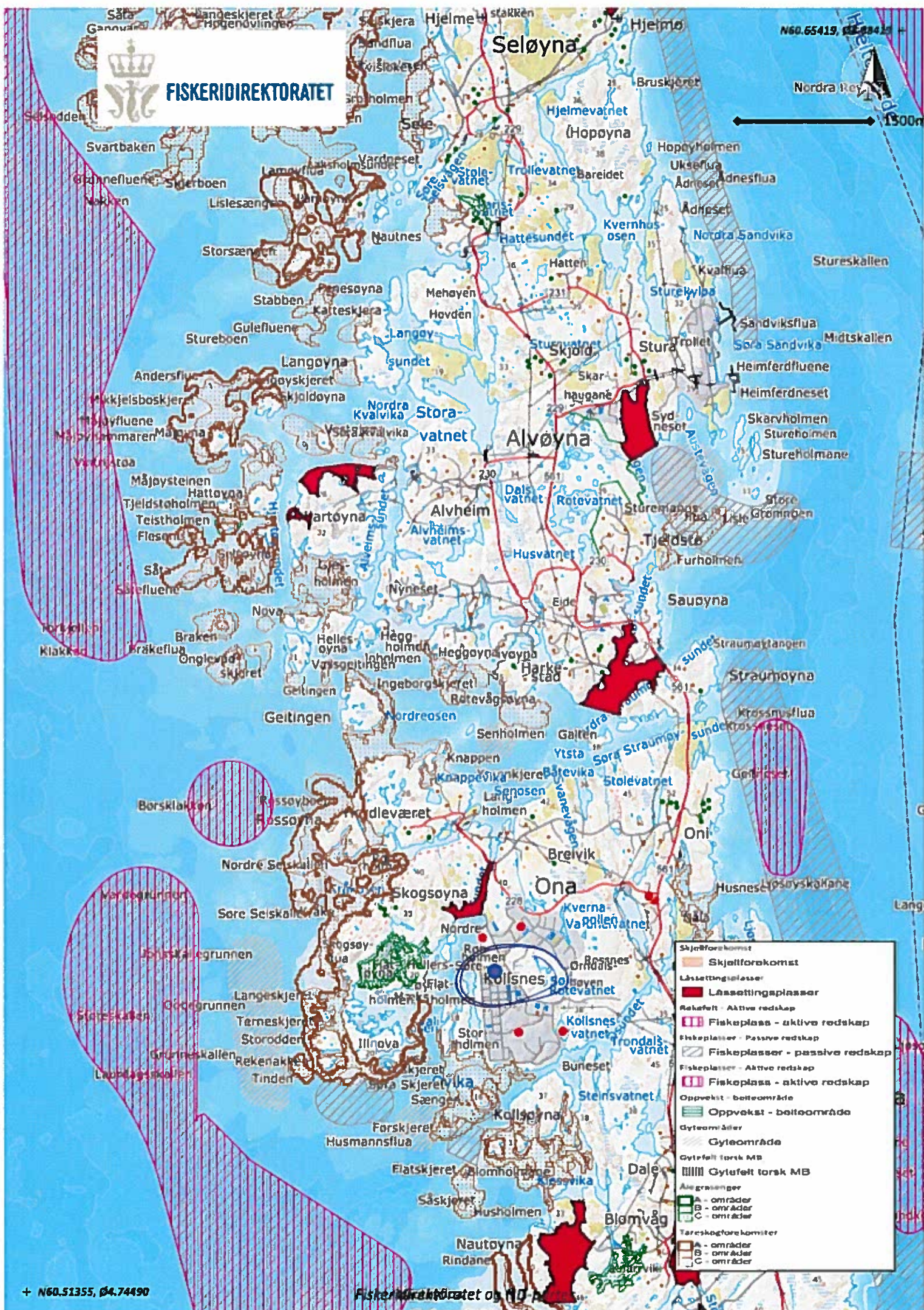

Britt Sæle Instebø

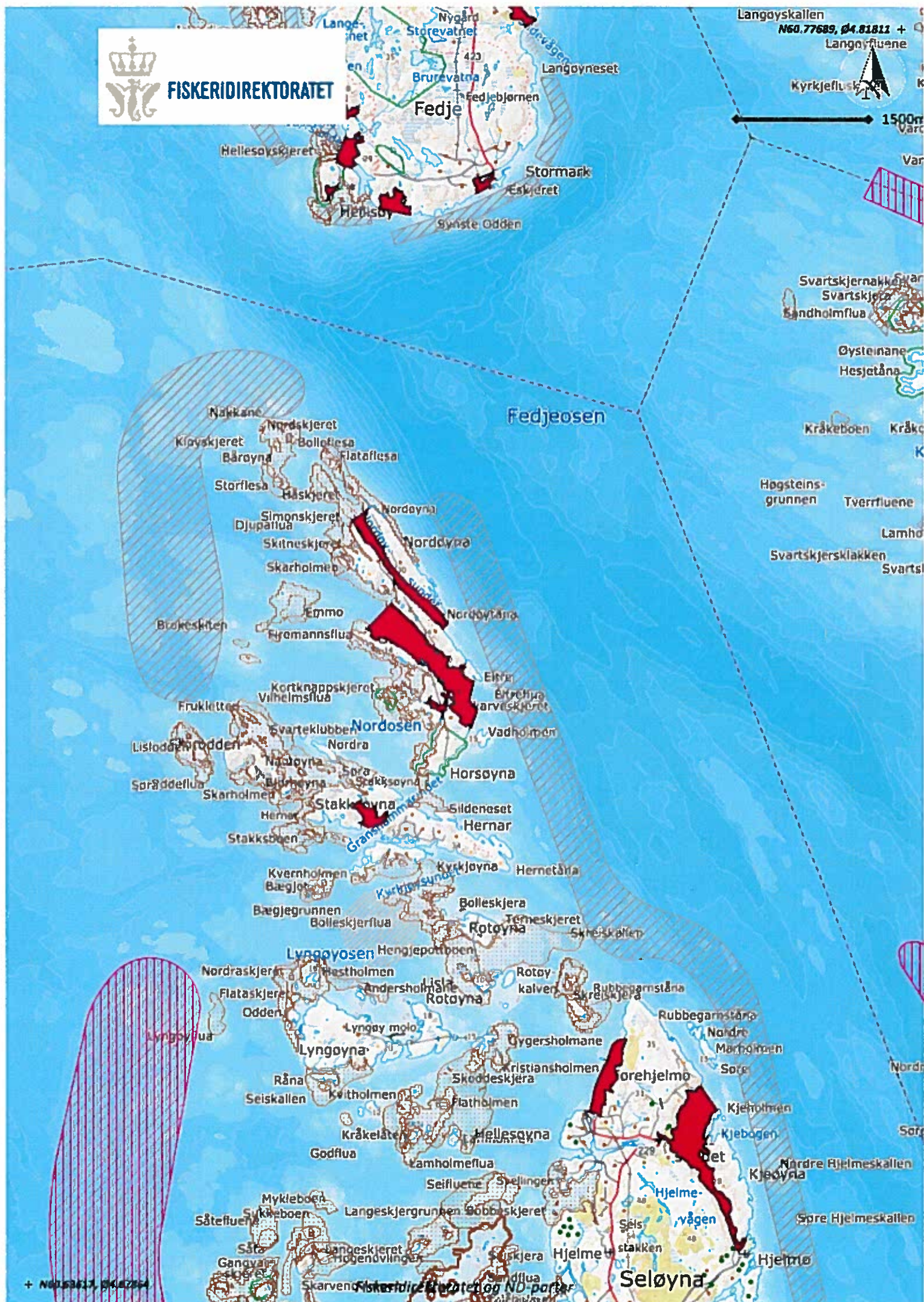
Kopi; Lokallaga
Fylkesmannen i Hordaland
Fiskeridirektoratet region Vest
Øygarden kommune
Fedje kommune

Figur 3. Alternative rørleidningstrasear frå eit landanlegg i Naturgassparken til injeksjonsbrønn i Smeaheia.

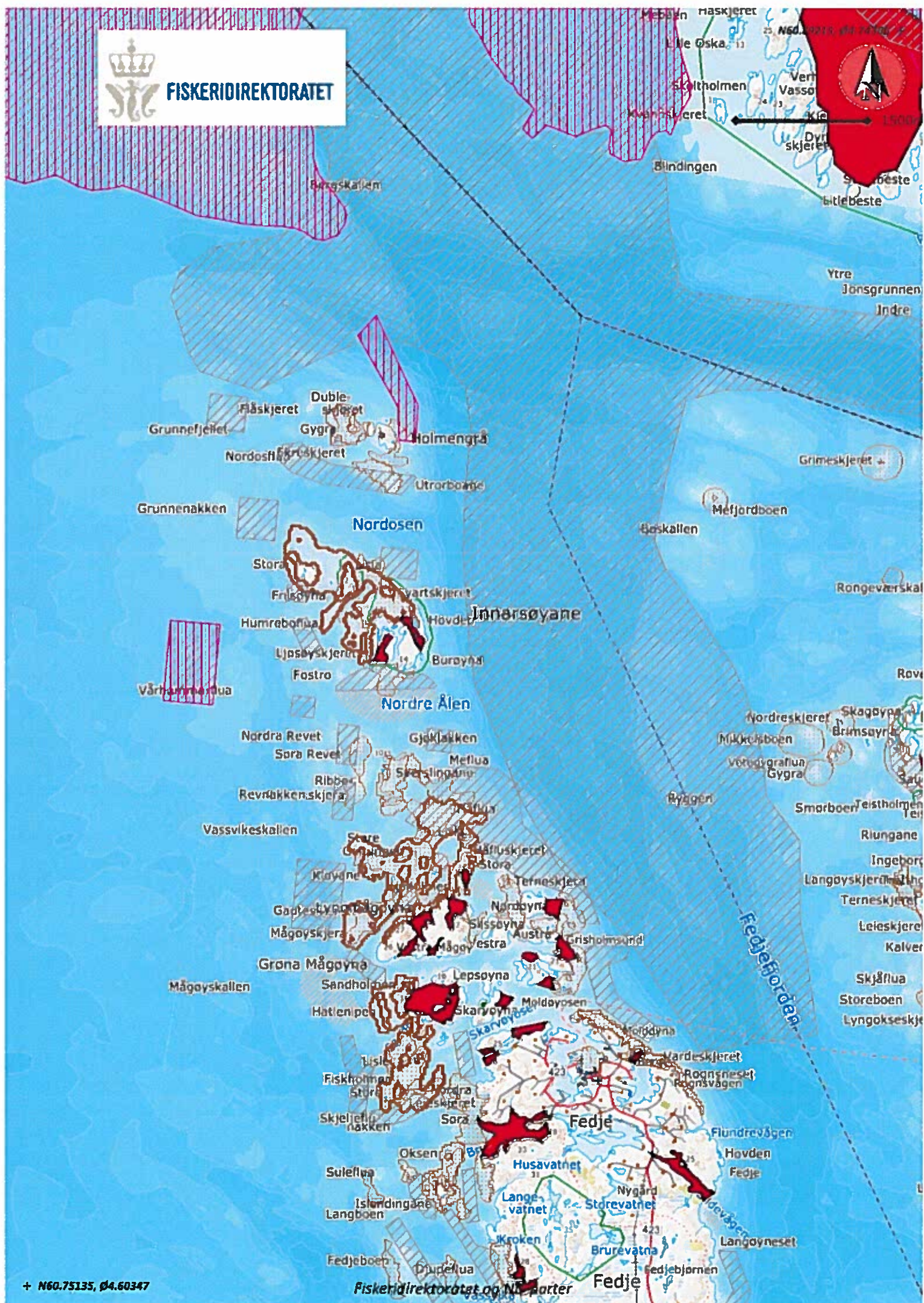

FISKERIDIREKTORATET

1:5000

ABO PLAN & ARKITEKTUR AS
Postboks 291
5203 OS

Dato: 20.03.2018
Vår ref.: 2018/7727-8
Saksbehandlar: kjeomar
Dykkar ref.:

Att. Arne Kristian Kolstad

Fråsegn til detaljreguleringsplan for mottak, mellomlagring og eksportanlegg for CO₂ - Varsel om oppstart og oversending av planprogram for offentlig ettersyn

Vi viser til brev datert 07.02.2018 om oppstart av arbeid med detaljregulering for mottak, mellomlagring og eksportanlegg for CO₂ med planprogram i Fedje og Øygarden kommune. Planprogrammet for detaljreguleringsplanen vart presentert i regionalt planforum 27.02.2018, der kommunen og andre forvaltningsorgan fikk høve til å drøfte planprogrammet og kome med innspel.

Hovudføremålet med planarbeidet er å regulere for eit mottaksanlegg for CO₂ i Naturgassparken i Øygarden kommune og røyrleidningstrase for transport for transport av CO₂ til injeksjon og lagring 1000-2000 meter under havet i havbotnen i Smeaheiaområdet. Planforslaget omfattar også sjøareal i Fedje kommune.

Føremålet er i hovudsak i samsvar med kommuneplan der området er sett av til næring i kommuneplanen sin arealdel i Øygarden, og sjøområde i kommuneplanen sin arealdel i Fedje er avsett til farleier og bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhøyrande strandsone. Tiltaket er utgreiingspliktig etter fleire lovverk. Hordaland fylkeskommune handsamar fråsegn til utgreiingsprogram etter Forskrift om lagring og transport av CO₂ som eige sak.

Planområdet er totalt 75 500 daa. Planområdet vil bli redusert i løpet av planprosessen til berre å omfatte naudsynt areal. I sjø følgjer planområdet dei aktuelle røyrtraseane plan- og bygningsloven fram til 1 nautisk mil utanfor grunnlinja.

Hordaland fylkeskommune vurderer oppstartsmeldinga og planprogrammet ut i frå fylkeskommunens sektoransvar og målsettingar i regionale planar.

Vurdering og innspel

Hordaland fylkeskommune er positive til at det planleggast for eit anlegg for mottak og transport av CO₂ i fylket. Tiltaket er i tråd med hovudmål, langsiktige mål og strategiar i Regional planstrategi Hordaland 2016-2020 samt Regional klimaplan og Regional næringsplan. Oppstartsmeldinga med planprogram og kartgrunnlag er oversiktleg, der bakgrunn og føresetnadane for prosjektet, behovet for KU og relevante lovverk vert omtalt på ein tilfredstillande måte. Hordaland fylkeskommune meiner at det vil vere ein klar fordel å avgrense talet på alternative trasear so tidleg som mogleg då dette vil bidra til at ein får gjennomført ein grundig KU.

Endring av reguleringsplan for Kollsnes næringspark er også no på høyring. Det er viktig at desse to planprosessane vert samordna.

Akvakultur

Frå Fiskeridirektoratets nett-baserte kartløyising (Yggdrasil) må det innhentast oppdaterte kart over akvakulturanlegg i planområde. I planprogrammet vert nokon anlegg nemnd, men Yggdrasil vil vise fleire. Det er positivt at det undervegs i prosjektutviklinga vil det bli innleidd dialog med oppdrettsnæringa for å drøfte aktuelle tiltak for reduksjon av eventuelle konflikhtar.

Areal- og transport

Hordaland fylkeskommune er positive til at lokaliseringa av anlegg for mottak, mellomlagring og transport av CO2 er i tråd med mål og retningslinjer for arealkrevjande verksemdar i Regional areal- og transportplan for Bergensområdet 2017-2028.

Folkehelse og barn- og unges interesser:

Planlegging av næringsareal må vurderast i høve infrastruktur og trafikktryggleik for mjuke trafikkantar. Eit viktig moment for å følgje opp dette er trafikktryggleik og trafiksikker skuleveg. Hordaland fylkeskommune er positive til at infrastruktur og trafikktryggleik vert vurdert nærare i KU.

Vi vil leggje særskilt vekt på at det takast omsyn til folkehelse og barn- og unges interesser i det vidare planarbeidet.

Klima og energi

Hordaland fylkeskommune meiner at klima bør inngå som eit eige tema i planprogrammet og KU, der moglege positive konsekvensar av tiltaket også vert omtalt.

Landskap og friluftsliv (regionale landskapsområde, <http://kart.ivist.no>)

All utbygging har verknad på landskapet. Planlegginga må difor sikre at byggjetiltak og infrastruktur innordnar seg dei fysiske omgjevnadane. Etablering av mottaks- og mellomlager på land med tilhøyrande infrastruktur som kaianlegg og rørleidningar vil kunne ha stor påverknad på landskapsbilete.

Hordaland fylkeskommune er oppteken av inngrep på land som følgje av tiltaket må tilpassast på ein slik måte at nær- og fjernverknadene frå tiltaket vert minst mogeleg synleg. Hordaland fylkeskommune er positive til at KU skal gjere nærare greie for verknadane av inngrep på land som følgje av tiltaket. Vi vil leggje særskilt vekt på at det takast omsyn til landskap og terreng i det vidare planarbeidet.

Kulturminne og kulturmiljø

Hordaland fylkeskommune har vurdert saka som regional styresmakt for kulturminnevern.

Vi vil minne om at dokumentasjon av kulturminne og kulturmiljø skal gjerast på eit tidleg stadium i all arealplanlegging. Hordaland fylkeskommune ber om at eventuelle kulturminneinteresser vert omtalte, verneverdiane vurderte og teke omsyn til i det vidare planarbeidet. Dersom tiltaket er i vesentleg konflikt med regionale og nasjonale kulturminneinteresser kan Hordaland fylkeskommune vurdere å imøtegå planforslaget gjennom eit politisk vedtak.

Vi rår tiltakshavar til å gå i dialog med kulturminnemyndet for å synleggjere konfliktområda og om mogeleg finne løysingar som kan minske konfliktpotensialet før planen vert lagt fram til høyring.

Planprogram:

Kulturminne og kulturmiljø er omtala under avsnitt 5.3 i forslag til planprogram. Det er berre automatisk freda kulturminne på land og i sjø som er omtala her. Vi ber om at planprogrammet under dette avsnittet også omtalar nyare tids kulturminne. Det er til dømes registrert fleire uthus (torvhus, stekkehus, vedhus) i området nord for Kollsnes prosessanlegg.

I kapittel 8 i planprogrammet er registreringar i regi av Hordaland fylkeskommune og Bergens Sjøfartsmuseum nemnd som eksterne, faglege underlagsstudiar som skal gjennomførast i planprosessen,

som grunnlag for utarbeiding av konsekvensutgreiingar. I tabell 2, Utgreiingsprogram, er utgreiingstema for prosjektet lista opp. Under punktet «Kulturmiljø og kulturminne på land» står det under «Metode for vurdering»: «Supplerande arkeologisk registrering for område som ikkje er undersøkt tidlegare.» Vi ber om at dette vert endra til «Hordaland fylkeskommune skal gjennomføre arkeologisk registrering i landarealet i planområdet.»

Kapittel 9 i planprogrammet omhandlar tidsplan for planprosessen. Det er her sett opp innlevering av reguleringsplan med konsekvensutgreiingar til 1. gongs handsaming hjå kommunen i september 2018. Vi gjer dykk med dette merksame på at dersom Hordaland fylkeskommune skal gjennomføre arkeologisk registrering i planområdet før planforslaget vert lagt ut til offentlig ettersyn, er dette ein noko knapp tidsplan. Vi vil også gjere dykk merksame på at kulturminnemyndet har ein lovfesta rett til utvida frist på inntil 3+1 månader når planforslaget er på offentlig ettersyn dersom det ikkje er gjennomført varsla registreringar, og dersom Riksantikvaren skal ha saka sendt over for vurdering.

Areal på land:

Arealet på land omfattar i hovudsak delar av øyene Blomøyna og Ona i Øygarden kommune, og mindre øyer i nærleiken av desse. Det er kjend eit stort tal automatisk freda kulturminne i området, både frå steinalder, bronse/jernalder og mellomalder. Det er med dette stor tidsdjupn i bruken av området. Planområdet omfattar også noko landareal lengst nord i Øygarden kommune, i Sulesundet. Store delar av desse øyane er blankskurt berg, og det er ikkje potensial for funn av automatisk freda kulturminne i landarealet ved Sulesundet som er inkludert i planområdet.

Området aust for Blomøyvegen

Delar av planområdet for mottak, mellomagring og eksportanlegg for CO2 overlappar på austsida av Blomøyvegen med planområdet for Kollsnes næringspark/Naturgassparken (planid 1259_20150002) som per dags dato er på høyring og offentlig ettersyn. I planområdet for Kollsnes næringspark/Naturgassparken er det kjend 14 automatisk freda kulturminne, samt fleire funnstader utan vernestatus. Hordaland fylkeskommune gjennomførte arkeologiske registreringar i planområdet for Naturgassparken i 2017, og reknar undersøkingsplikta etter § 9 i kulturminnelova som oppfylt når det gjeld dette arealet. Undersøkingsplikta etter § 9 i kulturminnelova er ikkje oppfylt for øya Nåla i nord, moglegvis noko areal på land vest for Nåla, og arealet mellom Gjengardshøyen og Heiavatnet/Eidevatnet i sør, då desse områda ikkje er inkludert i planområdet for Kollsnes næringspark/Naturgassparken.

Området vest for Blomøyvegen

I den vestre delen av planområdet, vest for Blomøyvegen, er det kjend 11 automatisk freda kulturminne. I tillegg ligg det fleire kulturminne med uavklart vernestatus i denne delen av planområdet. Kollsnes prosessanlegg er ikkje inkludert i planen.

Krav om arkeologisk registrering etter § 9 i kulturminnelova

Planområdet si høgde over havet og topografiske høve indikerer at det er potensiale for funn av ukjende automatisk freda kulturminne i delar av planområdet. Vi finn det dermed naudsynt med ei arkeologisk registrering for å avgjere om tiltaket kjem i konflikt med hittil ikkje registrerte kulturminne, jf. § 9 i kulturminnelova. Vi har ikkje heimel til å krevje registreringa gjennomført før planen vert lagt ut til offentlig ettersyn, men det vil vere ei føremon for tiltakshavar å klarleggje spørsmål kring kulturminneverdiar i området på eit tidleg tidspunkt i planprosessen. Etter kulturminneloven § 9, jf. § 10, må kostnadene ved registreringa dekkast av tiltakshavar. Kostnadsoverslag for registrering blir ettersendt.

Areal i sjø:

Då planforslaget omfattar areal i sjø, har saka vore til vurdering hjå Bergens Sjøfartsmuseum. Planområdet omfattar eit område med høg tettleik av maritime kulturminne. Det er fleire kjende skipsvrak og maritime kulturminne i og i nærleiken av planområdet. Fleire delar av området har vore undersøkt i ulike periodar frå 90-talet og fram til i dag. Bergens Sjøfartsmuseum stiller krav om marin arkeologiske registreringar i saka.

Dei har ikkje heimel til å krevje registreringa gjennomført før saka vert lagt ut til offentleg ettersyn, men det vil vera ei føremon for tiltakshavar å kartleggje forholdet til kulturminne på eit tidleg tidspunkt i planarbeidet. Jf. Lov av 9. juni 1978 nr 50 om kulturminne, §§ 9 og 10, har tiltakshavar undersøkingsplikt, samt plikt til å dekke utgiftene til undersøkinga. Vi ber tiltakshavar ta direkte kontakt med Bergens Sjøfartsmuseum ved marinarknolog Eirik Søyland Laskemoen Herdlevær når det gjeld dei marinarknologiske registreringane.

Næringsutvikling

Forholdet til korleis eit landanlegg for CO₂ lagring kan påverka andre næringar på land er omtalt under 6.5 i forslag til planprogram. Hordaland fylkeskommune meiner planprogrammet i større grad bør omtale korleis tiltaket kan ha store positive næringsmessige/samfunnsøkonomiske mogelegheiter, og korleis tiltaket kan bidra til å løfte grøn/klimavenleg næringsutvikling i området. Tiltaket vil gjere det mogleg å redusera utslepp frå eksisterande industri og opne dørar for etablering av ny industri og utvikling av ny teknologi. Hordaland fylkeskommune meiner at planprogrammet med KU bør inkludere utgreiingar av dei direkte nærings- og samfunnsmessige ringverknadane av eit CCS-anlegg og ringverknadane i eit utvida perspektiv, nasjonalt og globalt.

Eit av alternativa for transport av CO₂ er å nytte delar eksisterande røyrleidning mellom Kollsnes og Mongstad. Dette kan få konsekvensar for framtidig industriutvikling på Mongstad. Desse konsekvensane må utgreiast dersom eit slikt alternativ er aktuelt.

Samferdsel

Hordaland fylkeskommune er oppteken av kva effekt anlegget vil ha på fylkesvegnettet i form av trafikkbelastning i anleggs- og driftsfasen. I det vidare planarbeidet må lokalisering av kollektivhaldeplass omtalast nærare. Lokalisering av haldeplass bør vere langs fylkesvegen.

Skjelsand

Hordaland fylkeskommune har vurdert utkastet til planprogram for detaljreguleringsplanen ut frå fylkeskommunen sitt ansvar som delegert konsesjonsmyndigheit for uttak av undersjøisk skjelsand, sand og grus. Kontinentalsokkellova slår fast at retten til utvinning av slike førekomstar ligg til staten.

I utkastet til planprogram kapittel 6.3 (Andre næringar til sjøs), bør planprogrammet supplerast med temaet «Undersjøisk skjelsand, sand og grus - kontinentalsokkellova». Dersom det vert gjort tiltak på sjøbotnen der det er skjelsand, sand eller grus som kan ha kommersiell verdi, så kan inngrep, uttak/bruk av ressursen kome inn under tiltak som krev konsesjon etter kontinentalsokkellova.

Det er ingen aktive konsesjonar innanfor eller nær plangrensene, sjå eventuelt konsesjonsområde for uttak av skjelsand på kartserveren www.kart.igest.no.

Kartlagde skjelsandførekomstar/-ressursar er vist på Mareano kart <http://www.mareano.no/kart/mareano.html>, under «Andre kart», «Skjellsandområder», med teiknforklaring «Påvist skjelsand» og «Mulig skjelsand». Kartet viser f.eks. påvist og mogleg skjelsand i den moglege traseen i Sulesundet, sørvest for Nordøyna, og innanfor plangrensa i området sørvest for Kollsnes.

Sjå eventuelt retningslinjer ved saksbehandling og tildeling av konsesjonar i rundskriv 01.04.1993, på: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/retningslinjer-ved-saksbehandling/id107848/>.

Meir informasjon

Meir informasjon om plantema, rettleiarar og statistikk/kart kan ein finne på nettsidene våre www.hordaland.no

Oppsummering

Hordaland fylkeskommune ber om at planarbeidet legg særleg vekt på kulturminne og kulturmiljø. Vi ber om at planprogrammet også omtalar nyare tids kulturminne, og at planprogrammet under punktet «kulturmiljø og kulturminne på land» under «metode for vurdering», endrast slik at det kjem fram at Hordaland fylkeskommune skal gjennomføre arkeologisk registrering i landarealet som inngår i planområdet. Vi ber elles om at det leggst vekt på følgjande tema i det vidare planarbeidet: akvakultur, klima og energi, folkehelse og barn- og unges interesser, næringsutvikling, samferdsel og skjelsand.

Eva Katrine R. Taule
fagleiar kommunal plan

Kjetil Bø Omarstrand
saksbehandlar

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Saksbehandlar:

Kjetil Bø Omarstrand, Seksjon for plan - REG AVD, REGIONALAVDELINGA

Ambjørg Reinsnos, Fylkeskonservatoren, Kultur- og idrettsavdelinga

Jomar Ragnhildstveit, Klima- og naturressursseksjonen, Regionalavdelinga

Grethe K. Jakobsen, Næringsseksjonen, Regionalavdelinga

Endre Korsøen, Klima- og naturressursseksjonen, Regionalavdelinga

Gunhild Raddum, Transportplanseksjonen, Samferdselsavdelinga

Kopi til:

FYLKESMANNEN I HORDALAND

KYSTVERKET VEST

FISKERIDIREKTORATET REGION
VEST

Statens vegvesen - Region Vest

MATTILSYNET

ABO PLAN & ARKITEKTUR AS
Postboks 291
5203 OSDato: 05.04.2018
Vår ref.: 2018/7727-11
Saksbehandlar: ambrein
Dykkar ref.: Arne Kristian Kolstad

Att. Arne Kristian Kolstad

Oversending av kostnadsoverslag for arkeologisk registrering - Detaljreguleringsplan for CO2-anlegg - Fedje og Øygarden kommunar

Vi viser til Dykkar brev datert 07.02.2018 med varsel om oppstart av arbeid med ovanfor nemnde plan. Vi viser også til uttale frå Hordaland fylkeskommune i brev datert 20.03.2018, der det vart stilt krav om arkeologisk registrering for å oppfylle § 9 i kulturminnelova.

Det totale planområdet er omlag 75 500 daa og strekkjer seg over både sjø- og landareal i Øygarden kommune, og i sjøareal i Fedje kommune. Landarealet i Øygarden kommune som er inkludert i planområdet utgjør rundt rekna 4900 daa, inkludert øyer. Det er kjend eit stort tal automatisk freda kulturminne både innafor planområdet og i nærområdet. Dette er i stor grad steinalderbuplassar, men også bustadområde frå jernalder og mellomalder.

Dei aller fleste spora frå førhistorisk tid ligg skjult under jorda og er såleis sårbare for moderne inngrep. Som regional sektorstyresmakt innan kulturminnevern er det Fylkeskonservatoren sin rolle å gjennomføre ei arkeologisk registrering for å oppfylle undersøkingsplikta jf. § 9 i kulturminnelova. Dette er ein del av den lovheimla prosessen for å best mogleg opplyse saka, og for å sjå til at reguleringsplanen ikkje er i konflikt med kjende eller ukjende automatisk freda kulturminne jf. 3 i kulturminnelova.

Kysten av Hordaland har generelt bydd på gode vilkår for busetnad i steinalder, ikkje minst på ytre delar av kysten. Det er kjent ei rekke steinalderbuplassar i Øygarden kommune, og det har i samband med tidlegare planarbeid for Naturgassparken/Kollsnes næringspark og Troll-prosjektet på Kollsnes vore gjennomført arkeologiske registreringar og utgravingar i området.

Sidan 2006 har Hordaland fylkeskommune hatt verktøy til å generere lokale strandforskyvningskurver i heile fylket. Dette er i dag eit viktig arkeologisk arbeidsverktøy m.a. ved planlegging av registrering, då steinalderbusetnad frå den aller tidlegaste pionerbusetnaden etter siste istid (9200 f.Kr) og fram til midtre del av yngre steinalder (2400 f.Kr.) i all hovudsak var strandbunde, dvs inntil omlag 3 m over samtidig strandlinje. Tilhøvet mellom endra havnivå og landheving etter siste istid er forskjellig i ulike delar av landet, og kan òg ha store lokale forskjellar over mindre område. Særskilt på Vestlandet er ein karakteristisk topp på kurva i slutten av eldre steinalder, i dette konkrete området er toppen av kurva (tapes maksimum) ved ca 5200 f.Kr. Frå tapes maksimum og utover synk havnivået relativt sakte gjennom yngre steinalder og framover. Dette har medført at havnivået har vore forholdsvis stabilt over ein periode på fleire hundre år, og dermed at same areal har vore attraktivt for busetnad over eit lengre tidsrom i løpet av steinalder. Strandforskyvningskurva viser at det er potensiale for funn av steinalderbuplassar i store delar av planområdet.

Delområde 1, Blomøy vest for Fylkesveg 561 inkludert Kollsøyna, Blomholmane og Sængen (sjå kart, vedlegg 2)

Dette delområdet er i hovudsak ikkje utbygd. Unnataket er ein enkel køyreveg mellom fylkesvegen og Osundet lengst nord i delområdet, og høgspenlinjer som går i retning tilnærma aust-vest i nordre del av området med eit tilhøyrande trafo-bygg tett på fylkesvegen. Terrenget er kupert, med nord-sør-gåande drag i vest og meir opne, flate område lenger aust. I søraust ligg Steinsvatnet. Vegetasjonen består av myr og lyng. Den vestre delen av området ligg under 30 moh, og her finst mange lune viker. Den austre/nordaustre delen, ved Krossevardane, ligg høgare, og her er det i stor grad ope terreng med bart fjell, og mindre potensial for funn av automatisk freda kulturminne.

Det er kjend tre automatisk freda kulturminne i dette delområdet; to på Kollsøyna og ein lengst nord ved Osundet. Området har stort potensial for funn av steinalderlokalitetar. Det er også noko potensiale for funn av busetnads-/aktivitetsområde frå jernalder/mellomalder i området.

Delområde 2, Blomøy aust for Fylkesveg 561

Størstedelen av dette delområdet inngår i reguleringsplan for Naturgassparken/Kollsnes næringspark, planid 20150002, som vart lagt ut til offentleg ettersyn 19.02.2018. Det er i dette planområdet gjennomført arkeologiske registreringar i fleire omgangar, seinast i 2017, og det er i dag kjend 14 automatisk freda kulturminne innafør planområdet. Undersøkingsplikta etter § 9 i kulturminnelova er rekna som oppfylt for området som inngår i planområdet for Naturgassparken/Kollsnes næringspark. To mindre område innafør delområde 2 er ikkje avklart; øya Nåla i nord og eit lite område lengst sør, ved Heiavatnet/Eidevatnet. Både desse områda har potensial for funn av steinalderlokalitetar.

Delområde 3, nord for Kollsnesvegen

Arealet nord for Kollsnesvegen ligg over 30 moh, og er skrint, med myke berg i dagen og fleire små vatn. Det er ikkje kjend automatisk freda kulturminne i dette delområdet. Arealet ligg høgare enn tradisjonell steinalderbusetnad, men arealet kan vere aktuelt for den eldste fasen. Dette delområdet har også potensial for funn av busetnad frå jernalder/mellomalder.

Delområde 4, vest for Kollsnes prosessanlegg

Dette delområdet omfattar noko areal på fastlandet, frå arealet ved Kollsneset og nordover til Kollsnesvegen. Vidare omfattar delområdet noko areal på vestsida av Breiviksund, samt Rønholmane og øyane i Kvaliosen vest for prosessanlegget. Innafør dette delområdet ligg to uavklarte og eitt automatisk freda kulturminne (Askeladden id 94846, 60569, 94847). Vernestatus på desse kulturminna må avklarast gjennom den arkeologiske registreringa. Elles er det i dette området i hovudsak dei større øyane som er aktuelle for registrering, samt delar av arealet på vestsida av Breiviksund. I delområde 4 er det i hovudsak potensial for funn av steinalderlokalitetar.

Delområde 5, aust for Kollsnes prosessanlegg og sør for Kollsnesvegen

I dette området er det kjend 2 steinalderlokalitetar og tre tufter frå jernalder/mellomalder. Fleire av dei tidlegare kjende lokalitetane er noko usikkert avgrensa og tidfesta, og det må påreknast dokumentasjon av desse i prosjektet. Delområde 5 har potensial for funn av kulturminne frå både steinalder, jernalder og mellomalder.

Feltmetode

Planområdet er vurdert til å ha potensial for funn av ukjende automatisk freda kulturminne frå steinalder til mellomalder. Hovudfokus i heile planområdet vil vere å søkje etter busetnads- og aktivitetsområde frå steinalder. I tillegg vil det i nokre delområde også vere aktuelt å søkje etter aktivitet i seinare arkeologiske periodar, i hovudsak jern- og mellomalder. Arealet vil bli overflaterregistrert for å påvise eventuelle strukturar synlege på overflata. I areal som har vore egna for steinalderbusetnad, vil ein grave prøvestikk med spade for å påvise eventuelle aktivitetsspor. Prøvestikking føregår ved å grave prøveruter på omlag 40x40 cm ned til steril undergrunn. Jordmassane i prøvestikket blir vassalda i 4 mm såld for å fange opp eventuelle gjenstandar. Funnførande (positive) stikk blir dokumentert ved teikning og foto, samt planskisse over

lokaliteten si utstrekning. I tillegg til manuell prøvestikking vil ein i avgrensa omfang gjennomføre maskinell sjakting med bruk av gravemaskin. Ein nyttar flatt skjær for å grave bort dei øvste jordlag ned mot original undergrunn. Ein vil då vere i stand til å kunne påvise aktivitets- og busetnadsspor i form av bygningsrestar, kulturlag, åkerlag, stolpehol, eldstadar, kokegroper, flatmarksgraver, overpløyde gravhaugar osv. Maskin kan også nyttast dersom ein under registreringa støyter på så djup myrtorv at manuell prøvestikking ikkje er tilstrekkeleg for å avklare funn i planområdet. Dersom materiale egna for C14-datering blir observert, tek ein eventuelt ut ein prøve for datering. Alle prøvestikk og maskingravne sjakter vert innmålt med GPS, og vert fylt att når feltarbeidet er avslutta. Eventuelle følgjer etter registreringa som til dømes arrondering, tilsåing med gras, veiter som må opparbeidast, gjerder som må flyttast osv. vert ikkje dekt innafor budsjettet for ei arkeologisk registrering, men er ei sak mellom tiltakshavar og grunneigar. Etter feltarbeidet vil resultat frå registreringa bli systematisert og samanfatta i ein rapport som vert send til tiltakshavar. Kartfiler som viser automatisk freda kulturminne kan gjerne sendast ut før den endelege rapporten er ferdigstilt, dersom det er ønskeleg.

Kostnadsoverslag

Kostnadsoverslaget er estimert til 3 269 563 kr, sjå vedlegg. Overslaget er utarbeidd i tråd med Riksantikvaren sine retningslinjer for gjennomføring av undersøkingsplikta og budsjettering av arkeologiske registreringar i medhald av kulturminnelova §9, jf. §10 (vedtatt 21.08.2015, oppdatert 14.11.2016).

Kostnadsoverslaget inkluderer arbeidstid til for-, felt- og etterarbeid, samt leige av bil, reiseutgifter, naudsynt utstyr, C14-dateringar, gravemaskin, transport/flytting av gravemaskin, leige av brakke med straum og toalett samt eventuell flytting av denne, og katalogisering av funn ved Universitetsmuseet i Bergen.

Det er sett av inntil 37,5 timar for feltarkeolog og inntil 22,5 timar for sakshandsamar til forarbeid i prosjektet. Sjølvfeltarbeidet er estimert til 2317,5 timeverk til saman for 2 eller fleire feltarkeologar, og 75 timar for sakshandsamar. Etterarbeid og skiving av rapport er estimert til 1159 timar for feltarkeolog og 37,5 timar for sakshandsamar.

Det er i kostnadsoverslaget sett av 14 dagsverk med bruk av 15-20 tonns gravemaskin á kr. 1200,- per time. Pris for gravemaskin er estimert og kan fråvike overslaget. For vidare handtering av funn, prøver og dokumentasjonsmateriale hjå Universitetsmuseet i Bergen har Riksantikvaren fastsett at det skal setjast av opptil 10% av lønskonstanter inkludert sosiale utgifter til denne posten. I dette kostnadsoverslaget er satsen sett til 10%, då steinalderlokalitetar generelt har store funnmengder.

Budsjettet tek høgde for ekstern analyse av inntil 25 C14-dateringar ved funn av eventuelt daterbart materiale, t.d. trekol som kan setjast i samanheng med førhistorisk aktivitet. I nokre tilfelle finst det opphoping av trekol i jordmassane (kulturlag) på steinalderbuplassar brukt over eit lengre tidsrom. Dette er ei særskilt problemstilling på Vestlandet på grunn av den karakteristiske strandforskyvingskurva. Vidare kan det òg på buplassar nytta over kortare tid (t.d. eit einskild opphald), vere bevarte eldstader eller andre strukturar som inneheld trekol. Avhengig av omfang og oppløysing på datamaterialet frå den einskilde lokalitet, kan det vere naudsynt å datere ein eller fleire prøvar frå same buplass. Vi forventar ikkje at alle lokalitetar vi eventuelt påviser vil ha kulturlag eller strukturar, og har i dette tilfellet budsjettert med inntil 25 prøvar. C14-dateringar vil også vere relevant ved datering av strukturar frå bronse-, jern- og mellomalder i planområdet, til dømes dyrkingshorisontar, eldstader, hustuffer og liknande.

Lønskostnader og sosiale utgifter for arkeologar vert totalt 1 302 529 kr, driftskostnader 337 065 kr, og utgifter til brakke, gravemaskin, C14-dateringar, gravemelding med meir 718 200 kr. Det er fleire øyar og holmar innafor planområdet, og vi gjer Dykk merksame på at kostnader knytt til bruk av båt vil kome i tillegg til det vedlagte overslaget. Vi gjer vidare merksam på at dersom det skulle inntreffe vesentlege uforutsette tilhøve kan det bli naudsynt å utarbeide revidert budsjett. Vi vil i så fall varsle tiltakshavar om dette så snart som råd.

Jf. kulturminnelova §§ 9 og 10 må utgifter til arkeologisk registrering, som har som mål å oppfylle undersøkingsplikta, dekkast av tiltakshavar. Vi gjer for ordens skuld merksam på at tiltakshavar berre vert fakturert for medgått tid og faktiske kostnader. Vi ber om ei skriftleg godkjenning av vedlagd kostnadsoverslag med opplysningar om organisasjonsnummer og signatur på ansvarleg betalar, slik at vi kan sette prosjektet inn i vår feltkalender. Vi gjer merksam på at undersøkingsplikta jf. § 9 i kulturminnelova må vere oppfylt før planen kan eigengodkjennast av kommunen.

David J. Aasen Sandved
kst. fylkeskonservator

Ambjørn Reinsnos
spesialrådgjevar

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Vedlegg

- 1 Kostnadsoverslag for arkeologisk registrering - Detaljreguleringsplan for mottak - mellomlagring og eksportanlegg for CO2 - Fedje og Øygarden kommunar
- 2 Vedlegg 2 - Kart over delområde

Budsjett arkeologisk registrering

HORDALAND FYLKESKOMMUNE - FYLKESKONSERVATOREN									
Saksnr.	2018/7727		Saksbeh.:	Ambjørg Reinsnos					
Prosjektnr.						Dato:	06.04.2018		
Sted/ gård, kommune	Detaljreg. CO2-anlegg, Øygarden og Fedje kommunar								
Tiltakshaver	Statoil ASA V/Northern Llights-prosjektet								
Adresse	Forusbeen 50, 4035 Stavanger								
LØNNSKOSTNADER									
timekostnader	timer	à kr	direkte lønn		sos.utg.		30 %		sum
Forarbeid	37,5	kr 273,23	kr	10 246	kr	3 074	kr	13 320	
	22,5	kr 309,74	kr	6 969	kr	2 091	kr	9 060	
<i>Delsum</i>	60		kr	17 215	kr	5 165	kr	22 380	
Feltarbeid	2317,5	kr 273,23	kr	633 211	kr	189 963	kr	823 174	
	75	kr 309,74	kr	23 231	kr	6 969	kr	30 200	
<i>Delsum</i>	2393		kr	656 441	kr	196 932	kr	853 373	
Etterarbeid	1159	kr 273,23	kr	316 674	kr	95 002	kr	411 676	
	37,5	kr 309,74	kr	11 615	kr	3 485	kr	15 100	
<i>Delsum</i>	1197		kr	328 289	kr	98 487	kr	426 775	
Sum lønnskostnader	3649		kr	1 001 945	kr	300 584	kr	1 302 529	
Indirekte kostnader			60 % av timekostnader				kr	781 517	
DRIFTSKOSTNADER									
	antall	à kr							
Kost	319	kr 140,00	kr 44 660						
Losji									
Reiseutlegg									
Leiebil el. tilsvarende	Leiebil 120 dagar á 700,-								kr 84 000
Sum reise, kost og losji									kr 128 660
Forbruksmateriell og utstyr	(10 %)								kr 208 405
Sum driftskostnader									kr 337 065
KJØP AV TJENESTER									
Gravemaskin	Gravemaskin, 14 dg á timepris 1200 + 3 x flytting á 5000								kr 141 000
Annet teknisk utstyr	Brakke/toalett/tømming/frakt/reingjering/straum/vatn								kr 456 000
<i>Delsum</i>									kr 597 000
Naturvitenskapelige analyser									
14C	25 prøver á 4800,-								kr 120 000
annet									
<i>Delsum naturvitenskap</i>									kr 120 000
Andre konsulentttjenster	Gravemelding: 1200,-								kr 1 200
Sum kjøp av tjenester									kr 718 200
Håndtering av funn, prøver og dokumentasjonsmateriale (inntil 10 % av lønnskostnader)									
Universitetsmuseet i Bergen	10 %								kr 130 253
SUM BUDSJETT (maksimum)							kr	3 269 563	

ABO Plan & Arkitektur AS
Postboks 291
5203 OS

Deres ref.:
Vår ref.: 11975160

Dato: 22.03.2018

Merknader til varsel om oppstart av planarbeid detaljreguleringsplan for mottak, mellomlagring og eksportanlegg for CO₂

BKK Nett viser til varsel om oppstart av arbeid med detaljreguleringsplan for mottak, mellomlagring og eksportanlegg for CO₂, datert 7. februar 2018.

BKK Nett har etter energiloven områdekonsesjon i både Øygarden og Fedje kommuner. Dette innebærer at vi etablerer og drifter strømnettet i kommunene (høyspent og lavspent fordelingsnett). I tillegg har BKK Nett anlegg som er etablert i medhold av anleggskonsesjon.

På denne bakgrunn gjør vi oppmerksom på at det i dette planområdet må tas høyde for de anlegg som det er nødvendig for oss å drifte.

Felles for elektriske anlegg

Det må ikke iverksettes tiltak som medfører forringelse av adkomst til BKK Netts anlegg. Det må heller ikke gjøres inngripen i terrenget som medfører endring av overdekningen for kabler eller oppfylling av terrenget som medfører redusert høyde opp til luftledningsanlegg.

Den eller de som utløser tiltak i strømforsyningsnettet, både flytting, nyanlegg og forsterkning, må som hovedregel dekke kostnadene med tiltaket, inkludert eventuelle kostnader til erverv av nye rettigheter. Nye traséer må gis rettigheter med minst like gode vilkår som det BKK Nett har til de eksisterende traséene. Normalt er dette stetsevarige (evigvarende) bruksrettigheter.

Ved bygging i nærheten av elektriske anlegg gjøres det oppmerksom på at det ikke nødvendigvis er samsvar mellom hvilken avstand som er nødvendig for å komme under anbefalt utredningsgrense for magnetfelt og gjeldende byggeforbudsbelte.

Hensyn til eksisterende regionalnett

Planområdet krysses av eksisterende 132 kV kraftledning Merkesvik-Kollsnes. Denne kraftoverføringen går som sjøkabelanlegg mellom Merkesvik og Ljøsneset, og kabelanlegget kommer innenfor planområdet ved Ljøsneset. Fra Ljøsneset går overføringen som luftledning frem til Kollsnes transformatorstasjon, den siste strekningen i felles trasé sammen med flere andre kraftledninger.

Innenfor planområdet kommer også eksisterende 132 kV sjøkabelanlegg Merkesvik-Sture.

Begge de nevnte kraftoverføringene er bygget og drives i medhold av særskilte anleggskonsesjoner gitt av Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), jf. energiloven § 3-1 første ledd.

Anlegg bygget i medhold av anleggskonsesjon er i all hovedsak unntatt fra Plan- og bygningslovens regler (med unntak av kap. 2 og 14), og for slike anlegg kan det derfor ikke vedtas planbestemmelser eller vilkår som del av reguleringsplan for andre tema. Utgangspunktet er derfor at slike kraftledninger i en reguleringsplan ikke kan inntegnes som et planformål, men bør innarbeides som *hensynssone*, jf. Plan- og bygningsloven § 12-6. Dette gjelder dog ikke kabler i bakken eller under havoverflaten. Disse bør ikke inntegnes i plankartet.

De omhandlede kraftoverføringene utgjør viktige forbindelser i kraftforsyningen. BKK Nett henstiller derfor om at arealene planlegges utnyttet slik at luftledninger eller kabler ikke må flyttes, heller ikke kobles ut midlertidig på grunn av anleggsarbeid. BKK Nett forutsetter å bli holdt skadesløs som følge av eventuell etablering av rørledning nært ved eller over eksisterende sjøkabler.

BKK Nett vil likevel benytte anledningen til å oppstille en del vilkår for at eventuelle omlegginger av ovenfor nevnte anlegg skal kunne gjennomføres:

- Dersom planen skal ha til forutsetning at eksisterende høyspenningsanlegg må flyttes eller legges om, må det settes av plass til ny trasé.
- Det er den som krever å få høyspenningsanlegget flyttet eller erstattet, som må bære alle kostnadene med omleggingen. BKK Nett må kreve full kostnadsdekning.
- Trasé til nytt anlegg må gis rettigheter med minst like gode vilkår som det BKK Nett har til de eksisterende traseene, i dette tilfellet stettevarige (alltidvarende) servitutrettigheter. Den som krever anlegget flyttet, må dekke eventuelle kostnader til erverv av nye rettigheter.
- Dersom tiltak skal gjøres på kraftledning eller kabelanlegg, må det påregnes at det kan bli nødvendig å stille krav om tider på året som utkobling må være avgrenset til og hvor lenge ledningen kan være utkoblet. Dette begrunnes med behovet for kontinuerlig forsyning av strøm til kundene, jf. også leveringsplikten i energiloven § 3-3.
- Omlegging av overføringer med spenning høyere enn 24 kV fordrer at BKK Nett søker NVE om tillatelse til endringer i de respektive anleggskonsesjonene for anleggene.

Hensyn til eksisterende høyspent distribusjonsnett

Anlegg under 24 kV inngår i distribusjonsnettet for elektrisk energi og er bygget i medhold av områdekonsesjon (jf. energiloven § 3-2). Omlegging av disse anleggene fordrer ikke søknad om endring av konsesjon, men en del hensyn må likevel ivaretas, ettersom anleggene er nødvendige komponenter i den lokale strømforsyningen.

Det må tas hensyn til høyspenningsluftledninger som ligger innenfor planområdet. Ledningene har et byggeforbudsbelte på totalt 15 meter, 7,5 meter målt horisontalt ut til hver side fra senter. Vi ber om at traseen med byggeforbudsbeltet registreres i planen som arealformål trasé for nærmere angitt teknisk infrastruktur, jfr. Plan- og bygningsloven § 12-5 nr 2 eller som en hensynssone (faresone).

Høyspenningskablene som ligger innenfor planområdet, må tas hensyn til. Det viktigste er at det ikke planlegges bebyggelse over eller nært ved kabelgrøften slik at kabelanlegget kan utsettes for fare og fremtidig tilkomst til kabelanlegget hindres.

For øvrig bør utbyggingsområder/teknisk infrastruktur planlegges slik at høyspenningskabler ikke må flyttes. Når kabler flyttes, må disse kappes og skjøtes. Basert på en samfunnsøkonomisk vurdering bør slike skjøter reduseres til et minimum, da disse erfaringsmessig kan medføre større risiko for feilsituasjoner i nettet og en mer ustabil strømleveranse.

Innenfor planområdet ligger det også flere 22 kV sjøkabler som kan komme i konflikt med rørledninger. BKK Nett forutsetter at BKK Nett blir holdt skadesløs som følge av eventuell etablering av rørledning nært ved eller over eksisterende sjøkabler.

Areal til etablering av nytt distribusjonsnett for strøm – samt forhold til eksisterende frittliggende nettstasjon

BKK Nett gjør oppmerksom på at det foreligger planer om å etablere en ny transformatorstasjon nært det eksisterende muffehuset på gnr. 42 bnr. 148 i Øygarden. Hvorvidt det er nødvendig å etablere ny transformatorstasjon avhenger av effektbehovet i området. Transformatorstasjonen blir nødvendig å bygge dersom CO₂-fangstanlegget etableres med angitt effektbehov på 6-8 MW. Det vil da ikke være tilstrekkelig kapasitet i eksisterende distribusjonsnett. BKK Nett ber om at det i det videre arbeidet med detaljreguleringsplanen tas høyde for at det må være tilstrekkelig areal til å etablere transformatorstasjonen.

For å sikre strøm til nytt industrianlegg må det etableres nye 22kV kabler fra Blomøyvegen og inn i Naturgassparken. Hvis effekten til anlegget skal leveres på 230/400V, må det settes av plass til nettstasjoner.

Det må tas hensyn til eksisterende nettstasjoner innenfor planområdet. For både nye og eksisterende nettstasjoner gjelder at disse må stå minst 5 meter fra bygning med brennbare overflater. Avstanden gjelder også til terrasser og lignende brennbare utstikk som er direkte knyttet til bygget.

Vi ser at det ofte dessverre ikke blir tatt hensyn til disse avstandskravene når nye bygninger planlegges og oppføres. Dette skaper problemer både for grunneiere og for nettselskapet. Det er derfor viktig å synliggjøre byggegrenser mot nettstasjoner i reguleringsbestemmelsene.

Følgende må spesifikt ivaretas i plan med bestemmelser:

- Der BKK Nett angir behov for plassering av ny nettstasjon, må det reguleres et areal til slikt formål. Alternativt kan det tas inn i planbestemmelsene at nettstasjoner skal kunne etableres og innenfor hvilke reguleringsformål de kan plasseres. I siste tilfelle må det også tas inn i bestemmelsene de sikkerhetssoner som gjelder for nettstasjoner.
- Det er formålstjenlig om det i reguleringsbestemmelsene kan innarbeides en generell bestemmelse om at nettstasjoner tillates oppført i forbindelse med strøm til stedbunden næring i LNFR-område, samt på areal regulert til utbyggingsformål.
- Generelt er det 5 meter byggegrense rundt nettstasjoner.

Inntegning på plankart

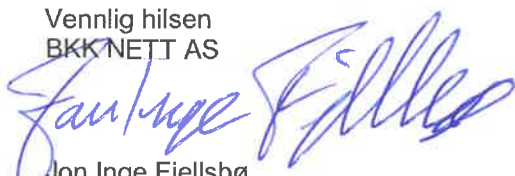
Vi gjør oppmerksom på at traseer for kabelanlegg i bakken ikke må inntegnes i plankartet. Vi viser i denne sammenheng til Forskrift om beredskap i kraftforsyningen § 6-2 og NVEs *Veiledning til forskrift om beredskap i kraftforsyningen*, pkt 6.2.5.

Kontaktinformasjon

For ytterligere informasjon eller dialog om eksisterende distribusjonsnett eller avklaring av behov for utbygging av distribusjonsnett, kan kontakt rettes til BKK Nett ved områdeansvarlig Espen Skibenes på mobil 997 73 803 eller e-post espen.skibenes@bkk.no. Ta også kontakt dersom planlegger ønsker å få tilsendt kart over BKK Netts eksisterende nettanlegg.

Kontakt vedrørende nettanlegg underlagt anleggskonsesjon bes rettet til Per Ivar Taura på telefon 986 60 768 eller e-post per.taura@bkk.no.

Vennlig hilsen
BKK NETT AS

Jon Inge Fjellsbø
seksjonssjef

Per Ivar Taura
spesialrådgiver

Abo Plan & Arkitektur AS

Postboks 291

5203 OS

Adm.enhet: Forvaltningsseksjonen i region
Vest

Sakshandsamar: Kari Morvik

Telefon: 90734161

Vår referanse: 18/2524

Dykkar
referanse:

Dato: 22.03.2018

Att:

Arne Kristian Kolstad

Uttale til Øygarden kommune og Fedje kommune - Varsel om oppstart og planprogram for mottak, mellomlagring og eksportanlegg for CO2

Vi viser til motteke sending frå ABO Plan & Arkitektur AS dagsett 07.02.2018 om ovannemnde sak.

.....
Fiskeridirektoratet region Vest krev at følgande vert teke inn i planprogrammet og utgreidd i konsekvensutgreiinga;

- **Havbruk og Fiskeri blir vurdert som eige tema kvar for seg.**
- **Både Havbruk og Fiskerinæring går inn i vurderinga i høve samfunn og næring.**
- **Marint biologisk mangfald blir vurdert som eige utgreiingstema på linje med Naturmiljø og biologisk mangfald på land. Her under kartlegging av marint biologisk mangfald i planområdet som dekkjer sjø, og vurdering avbøtande tiltak der dette er naudsynt.**

.....
Rolle, ansvar og medverknad

Fiskeridirektoratet er styresmaktene sitt rådgjevande organ innanfor fiskeri- og havbruksforvaltninga. I saker som får følgjer for desse er det vårt ansvar å sikre deira interesser samstundes som vi skal sikre omsynet til det marine biologiske mangfaldet. Dei marine oppvekstområda, som til dømes gytefelt, er særleg viktige å ta vare på, slik at komande generasjonar også kan hauste frå havet.

Føremål og planstatus

Føremålet med planarbeidet er å regulere for mottaksanlegg for CO₂ i Naturgassparken i Øygarden kommune og rørleidningstrasè for transport av CO₂ til injeksjon og permanent lagring 1000 – 2000m under havbotnen i Smeaheiaområdet. Lagringsområdet ligg 20 – 35 km vest for Fedje og Øygarden kommunar. Planprogrammet omfattar detaljreguleringsplan for mottaksanlegg på Ljøsøyna i Naturgassparken i Øygarden kommune og alternative rørleidnings- og styringskabeltrasèar ut til 1 nautisk mil utanfor grunnlina. Trasèval i Fedjeosen og Fedjefjorden vil også omfatte Fedje kommune sitt sjøareal. Mottaksanlegget er planlagt plassert på Ljøsøy innanfor område for gjeldande reguleringsplan. Tiltakshavar for planarbeidet er Statoil ASA v/Northern Lights prosjektet.

Fiskeri, marint biologisk mangfald og akvakulturinteresser

Generelle kommentarar:

Det ligg frå før ei rekke kablar og røyr i dei fleste av dei alternative trasèa. Vår primære haldning er at ved utlegging av nye kablar og røyr, skal eksisterande trasè og røyr gjenbrukas så langt det er mogeleg.

Vidare må røyr og kablar dekkast til på ein slik måte at fiskereiskap ikkje kan setje seg fast i dei.

Oversikt over registrerte fiskeri- og akvakulturinteresser samt kartlagt marint biologisk mangfald i området finn de på <http://kart.fiskeridir.no>

Vi føreset at ein i samband med utarbeiding av plan skal innhente tilstrekkeleg kunnskap, også ny kunnskap, slik at ein både kan velje minst konfliktfyllt trasè og iverksette avbøtande tiltak der dette er naudsynt.

Marint biologisk mangfald:

Både vest og aust i Osundet er det registrert viktige tareskogforekomster. Tareskog er viktige oppvekstområde for fisk.

Ved Kvaliosen er det registrert eit gytefelt for torsk og lange. Kysttorsk er ein trua og sårbar art og det er viktig å ta vare på gyte- og oppvekstområda for å sikre rekruttering av bestanden.

I Hjeltefjorden ved Austrevågen/Vestrevågen er det registrert eit gytefelt for torsk.

Sør for gyteområdet er det registrert viktige tareskogforekomstar som er verdfulle oppvekstområde for torskeyngel.

I området frå Rubbegarnståna og nordover er det eit rikt oppvekstområde for fisk med viktige tareforekomstar. Ved Bolleskjærflua er det registrert eit gyteområde for torsk og hyse. I området vest for Fedje frå Hellisøy til Mågøyskallen er det registrert viktige til svært viktige tareskogforekomstar. Det er registrert eit gyteområde for sild like aust for Mågøyskallen.

Fiskeriinteresser

Vi har registrert ein låssettingsplass i Hellosen – etter det vi kjenner til er denne plassen i liten eller ingen bruk i dag.

Vi har registrert fiskeplass for passive reiskap ved Blomholmane – hovudsakeleg fiske etter lange. Mest brukt av fritidsfiskarar.

I området vest av Blomøy har vi registrert eit område for fiske med passive reiskap etter sei, torsk, lyr, lange, brosme, breiflabb. Brukarane av området er stort sett lokale fiskarar, fritids- og turistfiskarar.

I same område er det registrert område for fiske etter sild med not. Brukarane her er kystnotflåten.

I Herdlefjorden frå Ljøsøy og nord til Fedje grense er det registrert felt for fiske etter kvitfisk med passive reiskap. Felta er i hovudsak brukte av lokale fiskarar, fritids- og turistfiskarar.

Unntaket er Mefjordboen nordvest av store Agnøy. Dette er eit felt som er mykje brukt av yrkesfiskarar for fiske med passiv reiskap etter sei, lyr, lange mm.

I området Krossneset – Ljøsøyskallane har vi registrert eit felt for tråling etter reke. Dette feltet blir trålt på 180 – 200m djup. Feltet er rekna som middels viktig.

I Nordøysundet og Sulesundet har vi registrert mykje brukte kaste- og låssetjingsplassar for sei og makrell.

Vest av Nordøyane har vi registrert eit område for fiske etter sei, torsk, brosme, lange, lyr mm. Brukarane er i hovudsak lokale fiskarar og fritids- turistfiskarar.

I området vest for Fedje frå Hellisøy og nord til Mågøyskallen har vi registrert ei rekke område der det blir fiska med passiv reiskap etter kvitfisk, i hovudsak yrkesfiske.

Heile Fedjefjorden nord til Breiflua er fiskeområde for passiv reiskap.

Frå Holmengrå og nordover blir det fiska med not etter sild og sei.

Akvakultur:

Vi stiller oss undrande til følgjande formulering i kap. 6.2 siste avsnitt:

«Midlertidig flytting av oppdretts-anlegg eller endring av driftsopplegg med endra tidspunkt for slaktning av fisk vil kunne være mogelege avbøtande tiltak for å redusere negative konsekvensar for nærliggande oppdrettsanlegg.»

Det bør være kjent for kommunen og plankonsulenten at det er ein omfattande prosess å få godkjend plassering av akvakulturanlegg. Jf. «Forskrift om tillatelse til akvakultur for laks, ørret og regnbueørret.» Midlertidig flytting vil krevje like omfattande førebuing og utgreiing som etablering av ny lokalitet.

Fortøyningane er dokumenterbare og strekker seg langt frå synleg anlegg i overflata.

Sjølv små endringar i konstruksjon og fortøyingsregime skal til ein kva tid være godkjende i samsvar med «Forskrift om krav til teknisk standard for akvakulturanlegg».

Selskapa må kvart år levere driftsplan til styresmaktene for godkjenning av drift dei neste to kalenderåra i samsvar med «Forskrift om drift av akvakulturanlegg». År og månad for brakklegging av lokalitetar og utsetting av ny fisk skal samordnast mellom alle aktørane i området.

Anlegg som kan bli berørte av eventuell reguleringsplan i Hjeltefjorden:

Lokalitet 14435 Ljøsøy N er godkjend for ein ståande biomasse på 2340 tonn, innehaver Blom Fiskeoppdrett AS,

Lokalitet 11758 Sauøy Ø er godkjend for ein ståande biomasse på 3120 tonn, innehaver Lerøy Vest AS

Lokalitet 35517 Vadholmen er godkjend for ein ståande biomasse på 5460 tonn, innehaver er Eide Fjordbruk AS og Erko Seafood AS.

Lokalitet 11770 Rotøy er godkjend for ein ståande biomasse på 2340 tonn, innehaver er Erko Seafood AS.

Så lenge det står fisk i anlegga, må ein ikkje utsette denne for tiltak som kan føre til stress eller fare for rømming.

Sprenging av steinmassar og fylling i sjø på Ljøsøy og i Ljøsøysundet kan få verknad for fisk i lokaliteten 14435 Ljøsøy N.

Alt arbeid innanfor anlegget sin utstrekning inklusive fortøying og anker, må gjerast i forståing med, og krev samarbeid med, innehavar av akvakulturanlegga.

For opplysning om nøyaktig plassering av fortøyingssystem og vurdering av avbøtande tiltak, må ein gå i dialog med kvart einskild selskap.

Merknader til planprogrammet:

Konsekvens for Havbruk, Fiskeri og marint biologisk mangfald vil krevje svært ulike vurderingar og innhenting av supplerande registreringar. Vi krev at Havbruk og Fiskeri blir vurdert som eige tema kvar for seg og at både Havbruk og Fiskerinæring går inn i vurderinga i høve samfunn og næring.

Største del av reguleringsplanen vil omfatte sjøareal. Vi finn det naturleg at Marint biologisk mangfald blir vurdert som eige utgreiingstema på linje med Naturmiljø og biologisk mangfald på land.

Vi føreset at våre merknader til planprogram og konsekvensutgreiing for reguleringsplanen vert teke med i det vidare planarbeidet, og ber om å få planframlegget med konsekvensutgreiing på høyring når det er klart for offentleg ettersyn.

Med helsing

Leni Marie Lisæter
seksjonssjef

Kari Morvik
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og vert sendt utan handskriven underskrift

Mottakarliste:

Abo Plan & Arkitektur AS	Postboks 291	5203	OS
--------------------------	--------------	------	----

Kopi til:

Fylkesmannen i Hordaland	Postboks 7310	5020	BERGEN
Hordaland fylkeskommune	Postboks 7900	5020	BERGEN
Regionalavdelinga			
Kystverket	Postboks 1502	6025	ÅLESUND
Mattilsynet	Felles postmottak	2381	BRUMUNDDAL
	Postboks 383		

Øygarden kommune
Ved ABO Plan & Arkitektur AS
Postboks 291- 5203 Os

23. mars 2018

Forslag til planprogram for detaljreguleringsplan for mottak, mellomlagring og eksportanlegg for CO2 i Øygarden kommune -Høringsuttalelse fra Invest in Bergen

Det vises til utlagt forslag planprogram for detaljreguleringsplan for mottak, mellomlagring og eksportanlegg for CO2.

Denne saken er koblet til utredningsprogram for konsekvensutredning i regi av Statoil. Videre inngår den kommende delreguleringsplanen for mottak, mellomlagring og eksportanlegg i den pågående revisjonen av reguleringsplanen for Kollsnes næringspark.

Invest in Bergen ser på at det aktuelle tiltaket i regi av Statoil mfl. som et svært viktig industriprosjekt for regionen, men også viktig i et nasjonalt perspektiv.

Kollnes Næringspark er alt i dag en næringspark som på utvalgte områder er av nasjonal verdi og interesse. Invest in Bergen har ved flere anledninger vært i kontakt med Invest in Norway for mulige internasjonale investors i parken. (Invest in Norway er en del av Innovasjon Norge som er etablert for å bidra til å trekke til seg utenlandske selskaper og investeringer).

En etablering av et mottak av CO2 i næringsparken vil åpne for nye viktige initiativ, ny verdiskaping og nye arbeidsplasser i Øygarden. Det vil også bidra til å øke parken sin attraktivitet for mulige internasjonale etableringer.

Med bakgrunn i de mulighetene en slik etablering åpner for blir det viktig i den kommende planleggingsprosessen å kunne dokumentere så mye som mulig av **samfunnsøkonomiske forhold**. Som det vises til i foreslått utredningsprogram vil dette handle om positive effekter i etableringsfasen, men gjerne mye viktigere mulige effekter over tid etter etablering. Trolig vil det være vanskelig å tallfeste alle slike effekter, men det bør i det meste tilstrebes kvalitative vurderinger.

Utredningsprogrammet vil trolig ellers i hovedsak handle om å dokumentere kostnadssidene ved tiltaket. På den bakgrunnen blir det altså viktig også å få fram tiltakets plusside!

Vennlig hilsen/
Regards

Vidar Totland
**INVEST
IN BERGEN**

M: +47 959 12 970
vidar@investinbergen.no
www.investinbergen.no

Sakshandsamar, telefon
Morten Sageidet, 5557 2057
Magnus Johan Steinsvåg, 5557 2325
Anne Catherine F. Eide, 5557 2132

Vår dato
23.04.2018
Dykkar dato
09.02.2018

Vår referanse
2018/2166 421.4
Dykkar referanse

Abo Plan & arkitektur
Pb 291, 5203 OS

Statoil
Forus - Stavanger

Oppstartsmelding for detaljplan og forslag til planprogram for mellomlagring og eksportanlegg for CO₂ - Øygarden og Fedje

Vi viser til utsendt oppstartsmelding for detaljplan og forslag til planprogram for konsekvensutgreiing for mellomlagring og eksportanlegg for CO₂, Northern Lights.

Denne uttalen frå Fylkesmannen er felles for både uttale til planprogrammet for konsekvensutgreiinga og oppstartsmeldinga til detaljplanen. Parallelt med dette plan- og utgreiingsarbeidet, har Øygarden kommune lagt ut til offentlig ettersyn ein detaljplan for Kollnes næringspark, som omfattar regulering av eksport- og mellomlagringsanlegget for CO₂. Fylkesmannen har enda ikkje tatt stilling til detaljplanen for Kollnes næringspark. Uttale frå Fylkesmannen til denne vil kome i eige brev når uttalefristen nærmar seg.

Hovudføremålet med dette plan- og utgreiingsarbeidet er å regulere for eit mottaksanlegg for CO₂ i naturgassparken i Øygarden og røyrleidningstrase for transport av CO₂ til injeksjon og lagring 1000-200 m under havbotnen i Smeaheiaområdet.

Fylkesmannen si generelle vurdering er at forslaget til planprogram fangar godt opp dei relevante fagtema som skal med i konsekvensutgreiinga. I denne uttalen vil vi særleg framheva to fagtema, som vi meiner krev ekstra merksemd og ekstra fagutgreiingar i forhold til det som er vist til i forslaget til planprogram. Det er innanfor fagtema naturmangfald og risiko- og samfunnstryggleik.

Naturmangfald

Innanfor planområdet ved Kollsnes er det registrert kystlynghei som er vekta som svært viktig og som er ein utvald naturtype etter naturmangfaldlova § 52. Det vil seie ein naturførekomst av nasjonal verdi. Kystlynghei er som kjent avhengig av brenning og beiting for å haldast i hevd. Det er derfor viktig at eventuelle restriksjonar på denne aktiviteten berre blir gjort dersom det er absolutt nødvendig ut frå tryggleiksomsyn.

Planområdet omkring Kollsnes inngår i territorium til hubro (EN-sterkt trua), og vi kjenner til eit sannsynleg reirområde. Vi legg til grunn at ein gjennom vidare planlegging vil klare ta omsyn til hubroen sine habitatkrav i området naturkvaliteten, jf. naturmangfaldlova § 12 om miljøforsvarlege teknikkar og driftsmetodar. Dersom tiltakshavar ønskjer å gjere inngrep i

nærområdet her, må det gjerast feltarbeid for å stadfesta førekomst av hubro. Dette må gjerast av biolog med erfaring frå kartlegging av hubro. Det må minimum gjerast reir- og sporsøk i juli i år og bruk av lytteboksar for å fange opp song i februar/mars 2019. Ta gjerne kontakt med Fylkesmannen for nærare rettleiing.

Så vidt vi kjenner til er førekomst av korallar og andre viktige marine naturtypar ikkje godt nok kartlagd. For å sikra at avgjerdsgrunnlaget blir tilstrekkeleg, rår vi til at de tar kontakt med havforskningsinstituttet for å få eit oppdatert kunnskapsgrunnlag omkring viktige marine førekomstar i tiltaksområdet, jf. naturmangfaldlova § 8.

ROS

Det skal utarbeidast ein risiko- og sårbarheitsanalyse (ROS-analyse) for prosjektet, og det blir lista aktuelle tema som skal vurderast. Vi vil streke under at det er viktig å ikkje avgrense tema som blir vurdert i forkant av planarbeidet, og at det kjem tydeleg fram kvifor nokre tema blir vurdert til å ikkje vere aktuelle, saman med referansar til kunnskapsgrunnlag. Blant dei tema som blir skissert saknar vi mellom anna ekstremvær. Generelt sett ser vi at det ofte blir gitt mest merksemd til vurdering av risiko ved gjennomføring av ROS-analysar, og vi oppmodar difor om òg å legge vekt på sårbarheitsvurderingar i arbeidet.

Det blir vist til vedtekne akseptkriterier for ROS-analysar i Øygarden kommune. Vi går ut frå at det er meint akseptkriteria som er utarbeidd spesifikt for kommuneplanen sin arealdel. Sannsynskategoriane for dette settet av akseptkriterier, ser vi er tilpassa krav i TEK17, men vi tilrår at det blir gjort ei vurdering av om konsekvenskategoriane bør vere strengare for planarbeidet, særleg med omsyn til økonomiske konsekvensar/materielle verdiar.

Det blir elles vist til Fedje kommune sin heilskaplege ROS-analyse. Vi går ut frå at tilsvarende overordna ROS-analyse i Øygarden kommune òg vil bli brukt som kunnskapsjelde. Kommuneplanen sin arealdel i begge kommunar vil òg vere viktige kunnskapsgrunnlag. Vi vil elles streke under betydinga av at kommunen sine fagavdelingar og ansvarlege blir konsultert i vurderingane som blir gjort i ROS-analysen, t.d. brannsjef. Kommunane har det overordna ansvaret for samfunnstryggleik og beredskap i kommunen, og det er viktig at dei blir tilstrekkeleg involvert i planarbeidet for å sikre at dei har den kunnskapen og oversikta dei treng for å ivareta sine ansvar.

I utgreiingsprogrammet blir det omtalt forhold knytt til trase for røyrleidning i nedslagsfelt for drikkevassforsyning, og behov for trasejusteringar eller avbøtande tiltak som skal vurderast i konsekvensutgreiing. Det kjem ikkje fram om temaet vil bli omtalt i ROS-analysen, og vi tilrår at det blir vurdert.

Med helsing

Egil Hauge
fagdirektør

Morten Sageidet
seniorrådgjevar

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Kopi

Øygarden kommune

Fedje kommune

OED

Hordaland fylkeskommune

Arne Kristian Kolstad

Fra: Trond Gunnar Nilsen <tgnils64@online.no>
Sendt: 9. mars 2018 20:55
Til: Offentlig Ettersyn
Kopi: Elfi privat
Emne: Merknad til DETALJREGULERINGSPLAN FOR MOTTAK, MELLOMLAGRING OG EKSPORTANLEGG FOR CO2.
Vedlegg: Reguleringsplan CO2 med hytte.png

Vi har hytte som ligger innenfor foreløpig stipulert nordre sikkerhetsgrense for nordre trase-forslag for rørledning på LNF-område nord for Kollsnes anlegget.
Adressen til hytten er Breivikvegen 47.

Avstand til senterlinje i foreslått nordre trase-forslag er ca. 240-250 meter,- se vedlagt pdf med inntegnet beliggenhet til hytte.

Vi er allerede i perioder plaget med luftbåren støy og rystelser i grunnen fra fakling på gassanlegget på Kollsnes. I tillegg kommer luftbåren forurensing av drikkevannet vårt fra faklingen.
Avstand til ny rør-trase er mye kortere enn fakkelen, og vi protesterer på den korte avstanden til en ny evnt. CO2 rørledning.
Dette vil føre til at vi ikke vil kunne bruke hytten i byggefasen pga. støy.
Hytten er avhengig av tak-vann da der ikke er vannledninger i området som vi er knyttet til.
Derfor vil forurensing av drikkevannet vårt bli et problem pga. luftbåren forurensing i byggeperioden.

Dersom en lekkasje må kunne taes hensyn til (ref ROS-analyse), så vil utlekket CO2 kunne legge seg i lommer i terrenget. Vi ligger i en slik forsenkning dannet av den dalen der bekken går nordover fra tjernene nord for Kollsnesanlegget.

Vi etterlyser en detaljert beskrivelse av hvilke andre miljømessige forhold vi vil oppleve med rørledningen bortsett fra dette.

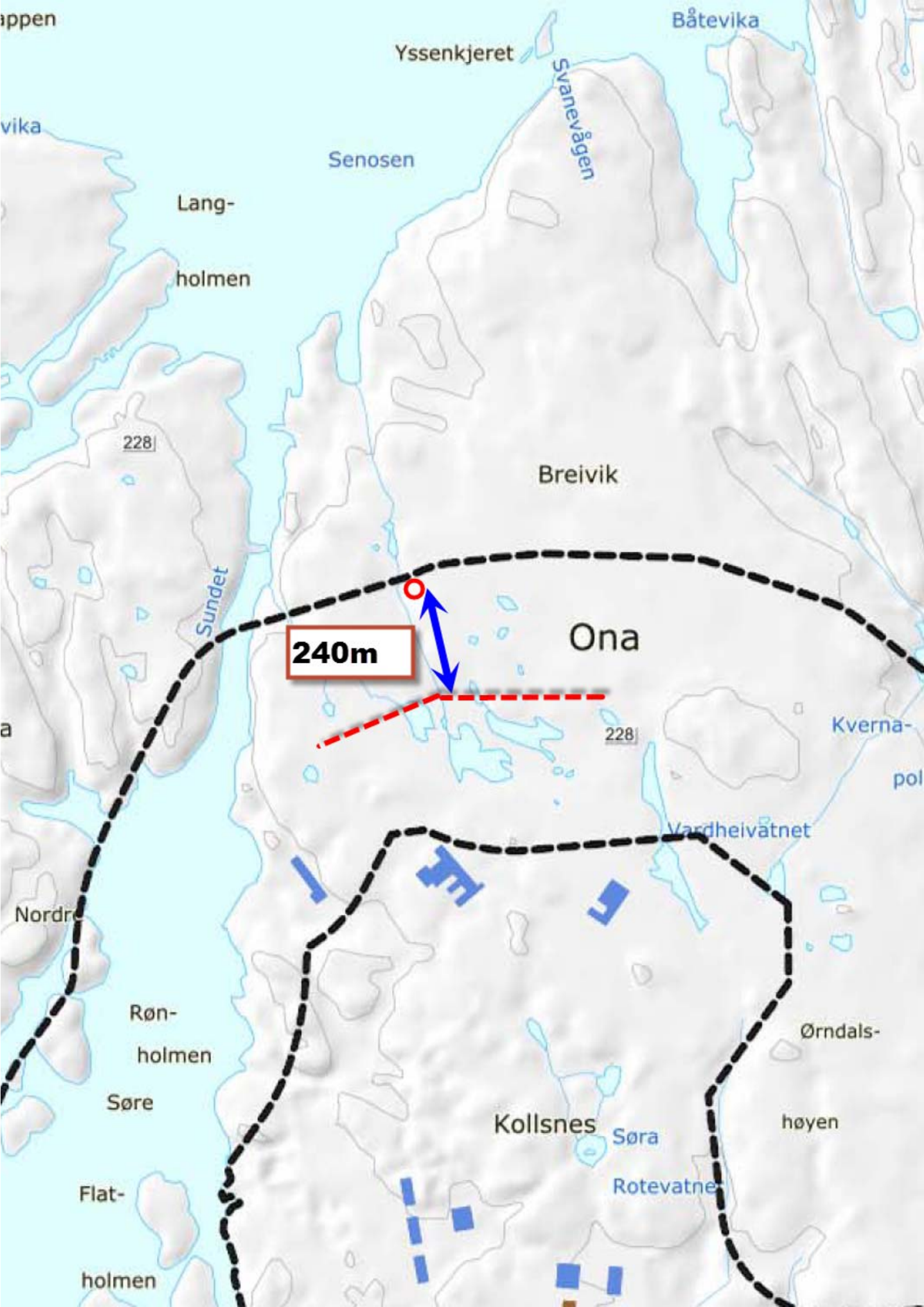
Myrene, lyngheiene og tjernene ca.200 m sør for hytten er om vår og sommer hekke- og beite-område for svaner, gjess, vipe, tjeld, sniper og diverse våtmarksfugler. Det er også beitemark for sau tilhørende bøndene i nærområdet.
Vi har flere fastboende og hytter rundt oss som vil bli berørt.

--

mvh Trond G. Nilsen

adresse fram til 23.03.2018 :
Flaktveitvegen 709
5134 Flaktveit

etter 23.03.2018:
Gamle Steinstøvegen 11A
5108 Hordvik.

Arne Kristian Kolstad

Fra: Oscar Eide <oe@ccb.no>
Sendt: 13. mars 2018 14:37
Til: Offentlig Ettersyn
Kopi: Ottar Vik
Emne: DETALJREGULERINGSPLAN FOR MOTTAK, MELLOMLAGRING OG EKSPORTANLEGG FOR CO2

Hei

Viser til brev om varsel datert 07.02.2018 i overnemde sak.

Naturgassparken Vest AS er grunneigar i Naturgassparken næringsområde, og samarbeider med Øygarden kommune om å tilrettelegge for næringsutvikling i dette området.

Naturgassparken Vest AS er svært positivt til plan for CO2 anlegget og ser på detaljplanen som her er beskrevet, som eit godt instrument til å handsame, planlegge og bygge ut det CO2 anlegget med tilhøyrande infrastruktur, som er under planlegging.

Vi ser fram til eit godt samarbeide i prosjektet.

Med vennlig hilsen / Best regards

Naturgassparken Vest AS

Oscar Eide

Daglig leder / Manager
+47 56 32 30 00 (30 16) / +47 900 49110
oe@ccb.no

Fra: Sulo Krins Ve og Vel <sulo.vel@online.no>
Sendt: 21. mars 2018 23:02
Til: Offentlig Ettersyn
Emne: INNSPILL OG KOMMENTARER TIL DETALJREGULERINGSPLAN FOR EKSPORTANLEGG FOR CO2, VALG AV TRASE`
Vedlegg: Stråk i Sulo.jpg; DSC_5966.JPG; Mars 2007 stråk 089.JPG; Mars 2007 stråk 051.JPG

INNSPILL OG KOMMENTARER TIL DETALJREGULERINGSPLAN FOR EKSPORTANLEGG FOR CO2, VALG AV TRASE`

I det vi viser til vedlagte bilder om værforhold i Sulesundet, tillater vi oss å komme med følgende kommentarer til traseen gjennom Sulesundet:

Det er store dybdeforskjeller gjennom Sulesundet, alt fra 30meter på det grunneste og ned mot 80meter på det dypeste.

Fra 3-400 meter i Hjeltefjorden og opp til 30 meter på det grunneste i Sulesundet. Sulesundet er som en veldig smal trakt for sterke havstrømmer. Dette fører til mye strømsjø og store bølgehøyder.

Bølgehøydene kan nå mellom 10 til 20 meter. Vi som kjenner forholdene her ute, opplever at store steinblokker blir skylt på land etter uvær/ekstremvær.

I Sulesundet ligger tre veldig grunne fluer der store båter ikke kommer over, disse fluene bryter når det er uvær.

Vi frykter at en slik rørledning med denne dimensjonen aldri vil ligge i ro i dette ekstreme havområdet.

Vi mener at ovennevnte elementer utgjør en altfor stor risiko for at en rørledning holder seg stabilt på plass, uten at det blir lekkasjer.

I tillegg vil vi nevne følgende:

Sulesundet er en kaste og låssettingsplass for fiskeri, i kommuneplanen til Øygarden kommune.

Sulesundet er et regionalt utfartsområde for hele bergensregionen for fritidsfiske. Rorbuturister i nordre Øygarden bruker Sulesundet flittig til hobbyfiske.

Vi mener at havområdet rundt Sulo allerede er nok belastet.

Vi nevner oljetransport til Sture og Mongstad i rør og i tankskip.

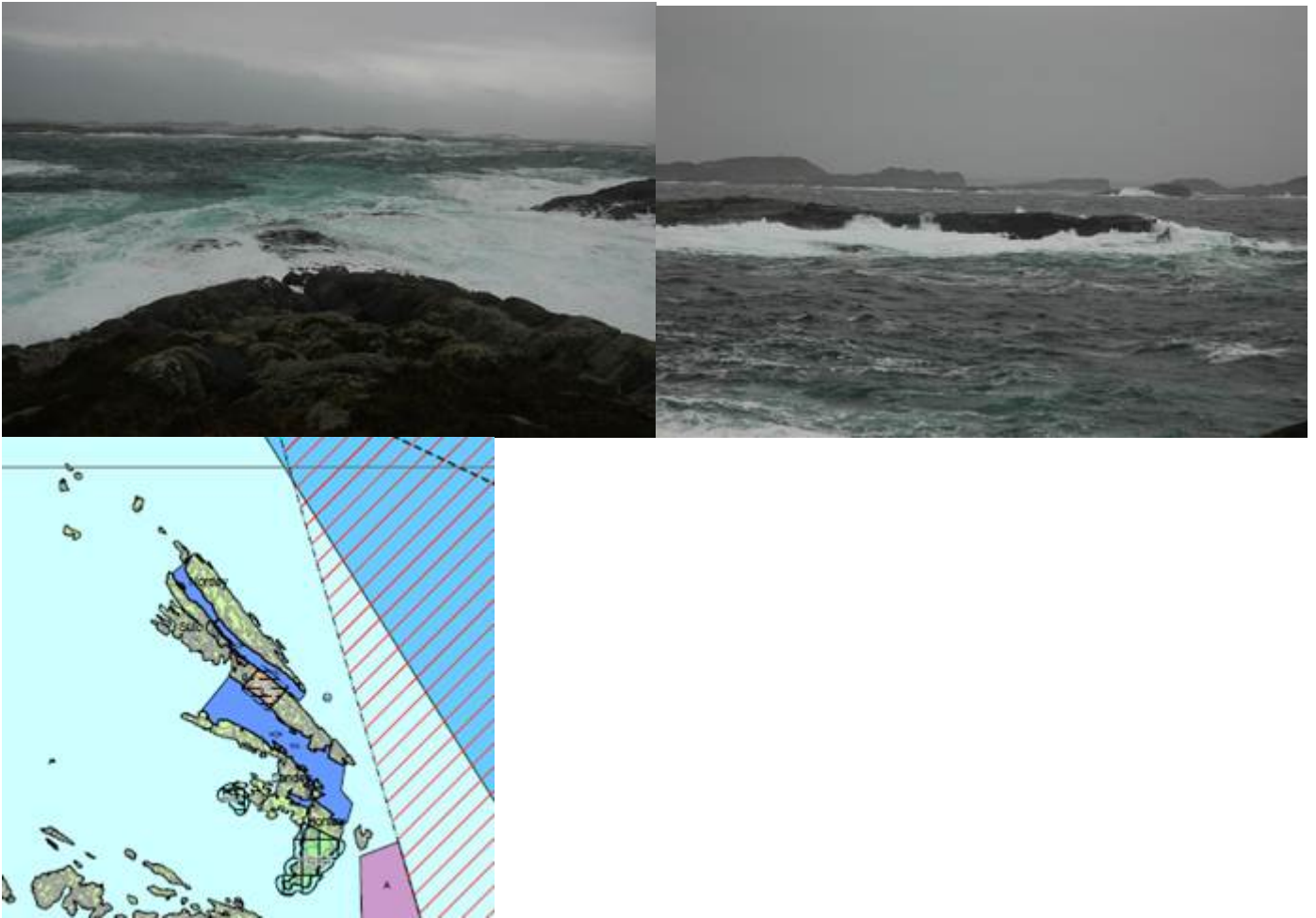
Ubåten med 65 tonn kvikksølv som ligger rett utenfor her.

Fiskeoppdrettet ved Sanden.

Med vennlig hilsen
for styret i Sulo Krins Ve og Vel

Oddmund Sulen
Leder

Sulesundet er en kaste og låssettingsplass.

Arne Kristian Kolstad

Fra: sundeerlend . <sundeerlend@gmail.com>
Sendt: 22. mars 2018 17:36
Til: Offentlig Ettersyn
Emne: Innspill til "OPPSTART AV PLANARBEID OG HØYRING AV FORSLAG TIL PLANPROGRAM i FEDJE OG ØYGARDEN KOMMUNAR"

Hei.

Bergen Klatreklubb ønsker å komme med et innspill/merknad til planprogram og mer spesifikt "alternative røyrledningstrasear" som er tegnet inn gjennom Osundet.

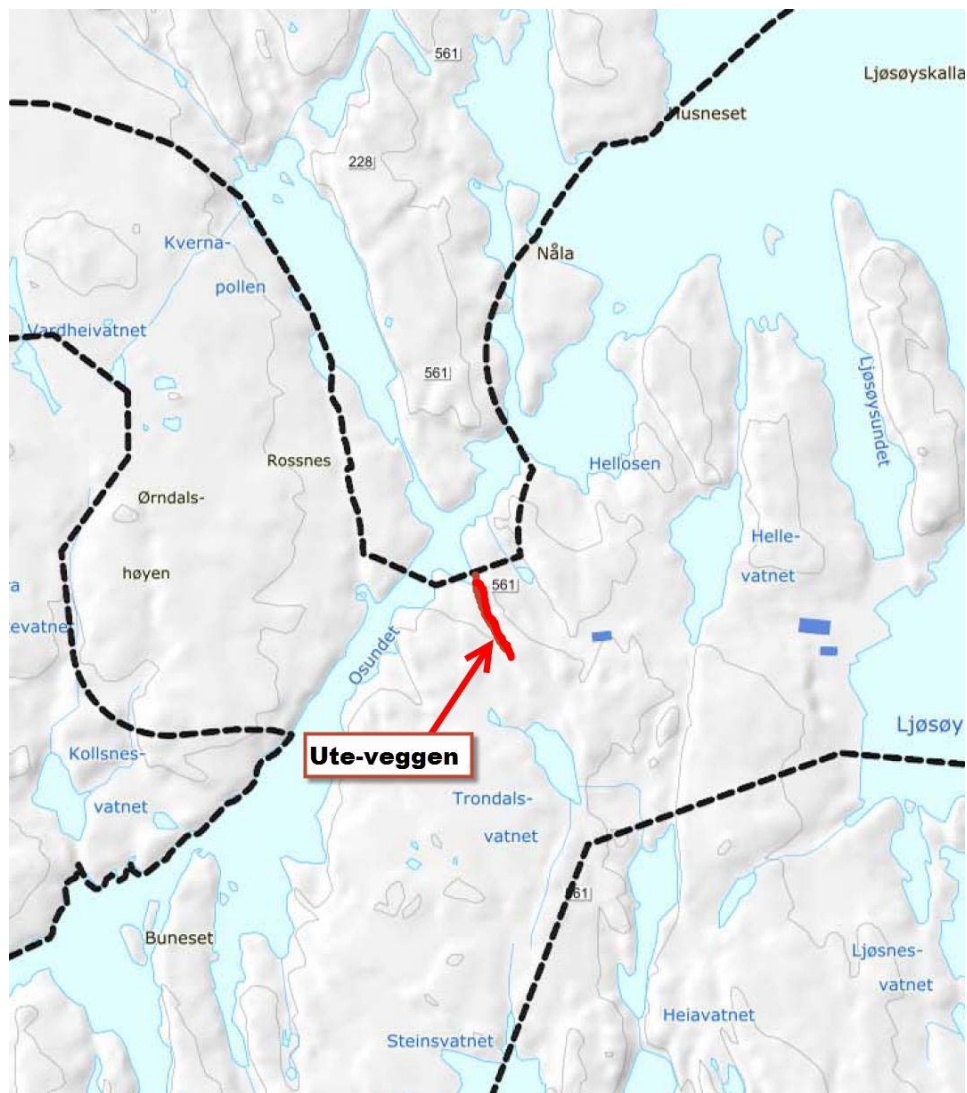
Ved Osundet ligger et av de største og mest brukervennlige klatrefeltene ([Ute-veggen](#)) i regionen. Se avmerking på kartutsnitt. Vi ber om at det tas hensyn til dette i planlegging av eventuelle inngrep. Dette klatrefeltet er et av de mest benyttede områdene for klatring i regionen, og det vil være svært uheldig for klatremiljøet om det blir gjort terrenginngrep som kan hindre bruk og forringe kvaliteten på klatreaktiviteten.

Det er ikke sikkert det er planlagt noen spesielle inngrep i det konkrete området det er snakk om, men vi ønsker å bli holdt underrettet dersom det etablerte klatrefeltet kan bli berørt.

Det er et relativt begrenset område det er snakk om, så det bør være uproblematisk å unngå inngrep som vil ha direkte påvirkning på klatrefeltet etter vår mening.

Mvh.

Erlend Sunde
Bergen Klatreklubb

Arne Kristian Kolstad

Fra: Frode Kronstad <frode.kronstad@bkkfiber.no>
Sendt: 22. mars 2018 20:29
Til: Offentlig Ettersyn
Emne: Innspill og merknader til "Oppstart av planarbeid og høyring av folast itl planogram i Fedje og Øygarden Kommuner"

**Detaljreguleringsplan for mottak, mellomlagring og eksportanlegg for CO2.
Oppstart av planarbeid og høyring av forslag til planprogram i Fedje og Øygarden kommuner.**

Merknad til planprogrammet.

I detaljreguleringsplan er et alternativ til rørlednings trasse ut til injeksjonsbrønn planlagt gjennom Sulesundet.

I Sulesundet er der kraftig strøm og stor sjø ved vest/sør vest vindretning. På informasjonsmøte i Ovågen 05.03.2018 ble der opplyst at rør er planlagt tildekket med grus. Sanden velforening er skeptisk til denne løsningen, da der er stor bevegelse i vannmassene i sundet. Som følge av klimaendringene må der tas høyde for at dette blir et økende problem i fremtiden.

Sulesundet og skallene på vestsiden er viktige fritidsfiskeplasser for havfiske. Dette for både for fritidsfiskere i Hordaland og for kommersiell fangst av makrell.

Sanden Velforening ber om dokumentasjon på hvordan arbeidet med legging av rør planlegges i detalj (fraksjon og mengde av omfyllingsmasser).

Rørledning må ikke være til hinder eventuell fremtidig etablering av strømkabel og vannrør mellom Sanden og Sulen.

Med hilsen
Sanden Velforening

Kari Sanden Kronstad
Leder

Abo Plan & Arkitektur AS

Postboks 291

5203 OS

Adm.enhet: Forvaltningsseksjonen i region
Vest

Saksbehandler: Kari Morvik

Telefon: 90734161

Vår referanse: 18/2524

Deres
referanse:

Dato: 27.09.2018

Uttale til Detaljreguleringsplan for mottakt, mellomlagring og eksportanlegg for CO₂ - Varsel om utviding av planområde

Vi viser til brev datert 21.09.2018 med varsel om utviding av planområde i sjø ved Fedje. Utvidinga gjeld plan for trasé for kraft og styringskabel til injeksjonsbrønn for lagring av CO₂ under havbotnen i Smeaheiområdet.

Vi viser vidare til vår uttale til Detaljreguleringsplanen i brev datert 22.03.2018 ref. 18/2524. Denne står framleis ved lag. Det som står under er opplysningar knytt til det utvida området og kjem i tillegg til vår førre uttale.

Når det gjeld fiskeriaktivitet i det utvida planområdet viser vi til våre merknader av 22.03.2018 til Detaljreguleringsplanen og til uttale datert 22.03.2018 frå Fiskarlaget Vest.

Når det gjeld akvakultur i det utvida området, vil vi gjere merksam på at det er gjeve løyve til produksjon av matfisk laks i Moldøyosen. Heile anlegget med fortøyningar ligg innanfor grensa for framlegg til reguleringsplan.

Lokalitet 11772 Moldøyosen er godkjend for ein ståande biomasse på 1560 tonn, innehavar Fjord Drift AS og Tombre Fiskeanlegg AS.

Vi føreset at våre merknader til planprogram og konsekvensutgreiing for reguleringsplanen vert teke med i det vidare planarbeidet, og ber om å få planframlegget med konsekvensutgreiing på høyring når det er klart for offentleg ettersyn.

Med helsing

Leni Marie Lisæter
seksjonssjef

Kari Morvik
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift

Mottakerliste:

Abo Plan & Arkitektur AS	Postboks 291	5203	OS
--------------------------	--------------	------	----

Kopi til:

Fiskarlaget Vest	Slottsgaten 3	5003	BERGEN
Fylkesmannen i Hordaland	Postboks 7310	5020	BERGEN
Hordaland fylkeskommune	Postboks 7900	5020	BERGEN
Kystverket	Postboks 1502	6025	ÅLESUND
Mattilsynet	Felles postmottak	2381	BRUMUNDDAL
	Postboks 383		

Vedlegg

Uttale til Øygarden kommune og Fedje kommune - Varsel om oppstart og planprogram for mottak, mellomlagring og eksportanlegg for CO2

Øygarden kommune og Fedje kommune - Uttalelse til detaljreguleringsplan for mottak mellomlagring og eksportanlegg for CO2

ABO PLAN & ARKITEKTUR AS
Postboks 291
5203 OS

Uttale vedr - DETALJREGULERINGSPLAN FOR MOTTAK, MELLOMLAGRING OG EKSPORTANLEGG FOR CO₂ - INFORMASJONSMØTE VEDRØRANDE VARSEL OM UTVIDING AV PLANOMRÅDE

Vi viser til deres e-post av 21.09.2018 vedrørende ovennevnte.

Bergen havn har fått delegert myndigheten som tilligger kommunen etter Lov om havner og farvann (hfl.) av 17. april 2009 nr. 19, jf. § 10 fra Askøy, Austrheim, Bergen, Fedje, Fjell, Lindås, Meland, Os, Radøy, Sund og Øygarden kommune.

Hfl. har som formål å legge til rette for god fremkommelighet, trygg ferdsel og forsvarlig bruk og forvaltning av farvannet i samsvar med allmenne hensyn og hensynet til fiskerierne og andre næringer.

Vurdering av planforslaget

Vedlagt finner dere Bergen havn sin uttale av 11.09.2018 vedrørende Northern Lights prosjektet. Uttalen gjør seg også gjeldende i denne omgang. Vi har per dags dato ingen nye merknader i saken.

Ta gjerne kontakt dersom dere har spørsmål angående dette.

Med hilsen
BERGEN OG OMLAND HAVNEVESEN

Silje Eide - juridisk rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk.

Kopi til: FEDJE KOMMUNE

Til	Vår saksbehandler	Vår dato	Vår referanse
ABO Plan & Arkitektur AS	Anne Lise Sæterdal	19.10.2018	2018/1044-6/315
		Tidligere dato	Tidligere referanse

Uttale - Detaljregulering for mottak, mellomlagring og eksportanlegg

Vi viser til varsel om utvidelse av planområde for detaljregulering for mottak, mellomlagring og eksportanlegg for CO₂ i Øygarden kommune og Fedje kommune, mottatt 01.10.2018.

Forsvarsbygg uttaler seg i saker etter plan- og bygningsloven med hensyn til å ivareta Forsvarets arealbruksinteresser, og har innsigelseskompetanse.

Forsvarsbygg ser at vi ikke har gitt tilbakemelding i forbindelse med oppstartsvarselet av 07.02.2018. Vi registrerer imidlertid at plankonsulent har fanget opp at planforslaget ligger innenfor hensynssone H380 (faresone – militær virksomhet) i kommuneplanens arealdel. Hensynssonen knytter seg til Forsvarets skyte- og øvingsfelt V12. Skyte- og øvingsfeltet er ikke permanent aktivt, men blir aktivisert etter kunngjøringer. Sonen legger i utgangspunktet ikke restriksjoner på allmenn ferdsel, men Forsvaret kan stenge sonen for ferdsel ved behov. Planen må ikke legge opp til tiltak som er til hinder for aktivitetene til Forsvaret.

Forsvarsbygg har ingen kommentarer til den delen av planområdet som nå varsles utvidet.

Svein Olav Skaar
Regionsjef
Forsvarsbygg

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og derfor ikke signert.

KYSTVERKET

Vest

ABO PLAN & ARKITEKTUR AS
Postboks 291
5203 OS

Dykkar ref.:

Vår ref.:
2018/585-8

Arkiv nr.:

Saksbehandlar:
Lene Røkke Mathisen

Dato:
19.10.2018

Fråsegn til varsel om utviding av planområdet - DETALJREGULERINGSPLAN FOR MOTTA, MELLOMLAGRING OG EKSPORTANLEGG FOR CO2 - Fedje kommune - Hordaland

Syner til brev, datert 21.9.2018, vedkomne ovannemnte.

Føremålet med utvidinga av plangrensene er å inkludere areal for alternative trasear i sjøen for kraft- og styringskabel til injeksjonsbrønnen. Det utvida planområdet vil bli omfatta av plan og konsekvensutgreiingsprosessen.

Deler av den utvida plangrensa går inn i Rognsvågen. Rognsvågen er registrert som aktiv fiskerihamn som skal vidareførast av fylkeskommunen etter 2020. Det er viktig at det ikkje vert lagt opp til ein bruk som vil vere begrensande for fiskeriretta aktivitet i hamna og eventuelle tiltak krev løyve etter hamne- og farvasslova. Det er Kystverket/fylkeskommunen som vil vere myndigheit i dette tilfellet.

Vidare vil det vere viktig å ta omsyn til fortøyingssarrangementa for akvakulturanlegga som ligg i nærleiken av det føreslegne arealet.

Kystverket har ingen vidare merknader til planutvidinga.

Med helsing

Lene Røkke Mathisen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Eksterne kopimottakere:

Fiskeridirektoratet Postboks 185 Sentrum 5804 BERGEN

Vedlegg:

Region Kystverket Vest

Sentral postadresse: Kystverket
Postboks 1502
6025 ÅLESUND

Telefon: +47 07847

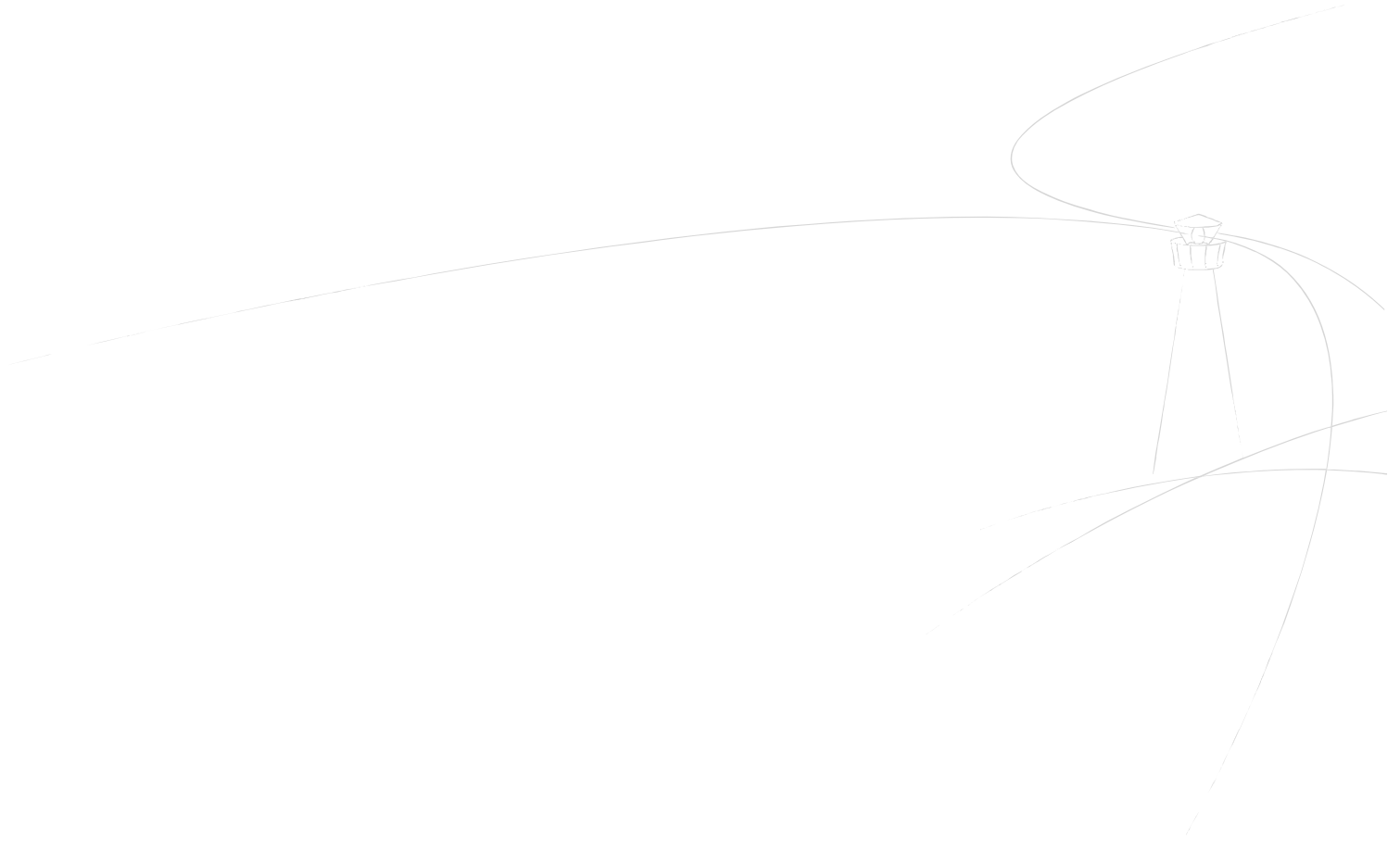
Internett: www.kystverket.no
E-post: post@kystverket.no

For besøksadresse se www.kystverket.no

Bankgiro: 7694 05 06766

Org.nr.: NO 874 783 242

Vi ser om at brev, sakskorrespondanse og e-post vert adressert til Kystverket, ikkje til avdeling eller enkeltperson

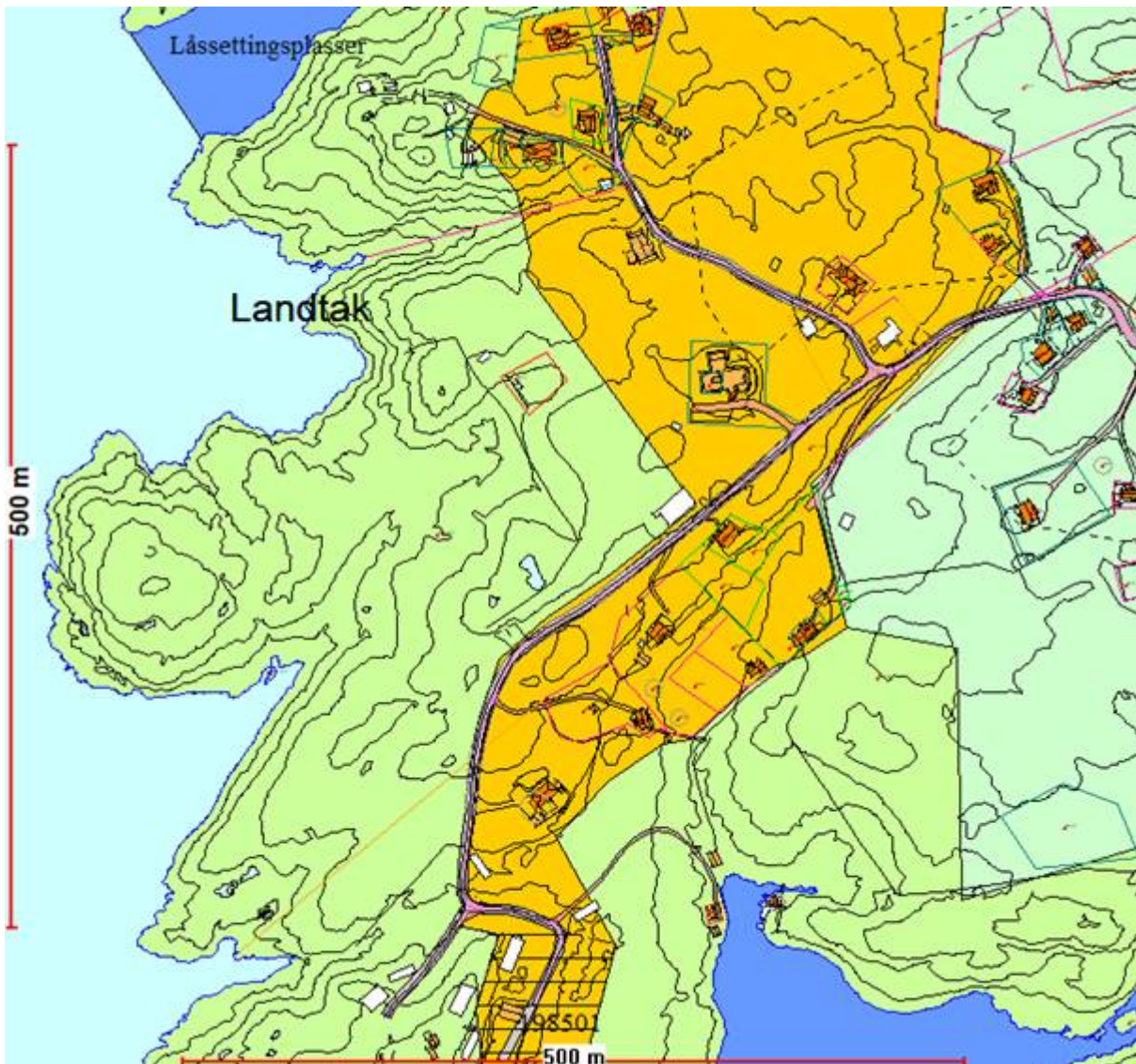

Arne Kristian Kolstad

Fra: Øyvind Tolleshaug <Oyvind.Tolleshaug@fedje.kommune.no>
Sendt: 22. oktober 2018 15:26
Til: Offentlig Ettersyn
Kopi: Nils Moldøen; Stian Herøy; 'haakon@tombre.no'; Laurence Pinturier
Emne: DETALJREGULERINGSPLAN FOR MOTTAK, MELLOMLAGRING OG EKSPORTANLEGG FOR CO2. Merknad til VARSEL OM UTVIDING AV PLANOMRÅDE.

Det er lansert to alternativ til trasè for kontrollkabel. Begge ender i Rognsvågen.

Fedje kommune har tidligere muntleg kommentert ulike alternativ for ilandtaking av kontrollkabel.

Fedje kommune ber om at kontrollkabel vert teke i land der det står Landtak på kartet og at bygning kjem på byggeområde etter kommuneplanen (aust for Landtak)

Denne løysinga kjem i mindre grad i konflikt med interessene til aquakultur, fritidsfiske og hamna i Rognsvågen.

FEDJE KOMMUNE
– Landsbyen i havet

Me gjer merksam på at dette ikkje er ei privat e-postadresse; både innkomande og utgåande e-post vert vurdert for journalføring i kommunen sitt sak- og arkivsystem. E-postar med innhald knytt til konkrete saker under handsaming bør sendast til postmottak@fedje.kommune.no, gjerne med kopi til mi e-postadresse.

Idar Tangen / Christian Tangen
Rognsvågen
5947 Fedje

ABO Plan & Arkitektur AS
Postboks 291
5203 OS

Merknad til potensielt område for ilandføring av kontrollkabel og tilhørende landfasiliteter.

Viser til informasjonsbrev samt møte på Fedje den 3. oktober 2018.

I forbindelse med at Equinor har identifisert vår eiendom i Rognsvågen i Fedje kommune som et av flere potensielle områder for ilandføring av kontrollkabel for undervannsproduksjonssystem og tilhørende landfasiliteter, vil vi komme med noen merknader.

Eiendommen vår blir i dag brukt til blant annet base for entreprenør- og oppdrettsvirksomheten vår. Vi har også et tankanlegg med tankvirksomhet og bunkring av båter.

I forbindelse med egen oppdrettsvirksomhet har vi fra tid til annen større lektere/flåter på 700 tonn som blir ankret opp på havnen med ankerfester både på kryss og tvers.

Som vi informerte om på møtet så har vi også pågående planer i forbindelse med landbasert akvakultur, så å skille ut deler av tomten til andre formål er ikke forenlig med våre aktiviteter og planer for området.

Vårt arealbehov er langt større enn det vi har, så vi har hverken mulighet eller anledning til å stille deler av området til disposisjon for andre formål.

Vi mener at en kontrollkabel med landfasiliteter vil beslaglegge verdifullt areal både på sjø og land og være til hinder og ligge begrensninger for annen aktivitet på havnen.

I forbindelse med planlagt landbasert oppdrettsanlegg vil det også være behov for flere inntaks- og avløpsrør fra anlegget og ut i fjorden, via Rognsvågen.

Antall rør og plasseringen av disse rørene er ennå ikke helt avklart, men vi mener at den tiltenkte ledningen fra Equinor vil komme i konflikt med våre rør dersom denne ledningen blir lagt i Rognsvågen.

Vi er i utgangspunktet positive til CO2 prosjektet, men vi mener at det er svært uheldig dersom Equinor vil oppta areal og ligge begrensninger på Rognsvågen som har et lite næringsareal og er den eneste industrihavnen som vi har på Fedje.

Vi vil derfor anmode Equinor om å finne en bedre egnet lokalitet og trase, som ikke legger begrensninger på Fedje sin eneste industrihavn.

Fedje 22.10.2018

Med hilsen

Idar Tangen

Christian Tangen

Fjord Drift AS
v/ Tombre Fiskeanlegg AS
Drageid 38
5640 Eikelandssosen

ABO Plan & arkitektur AS
Postboks 291
5203 OS

Eikelandssosen 22.10.2018

Merknad til detaljreguleringsplan for mottak, mellomlagring og eksportanlegg for CO2.

Merknaden gjelder alternativet med kontroll og styringskabel til Fedje.

Fjord Drift As vil påpeke at sørlige plangrense øst/vest gjennom Moldøyosen er i konflikt med vår lokalitet Moldøyosen nr.11772 og anleggets fortøyningsarrangement. Ein kabelgate som krysser trasse for fortøyningsliner vil være ein stor innskrenking i vår bruk av godkjendt område, og kan ikkje aksepteres.

Videre er me i gang med plan for å legge landstrøm til flåte og anleggene i området. Denne kabel krysser gjennom planområdet ved Hesteneset til Stora Karijelto.

Ber Equinor ASA vurdere annen trase for ilandføring av kontroll og styrekabel. Ein vestlig ilandføring vil være mulig kombinert med borrehull fra en installasjon på land og ut til sikker dybde for trase videre til Nordsjøen. Eit slikt alternativ vil ha eit klart lavere konfliktnivå overfor andre interesser som fritid og turistfiske, oppankring, og akvakultur. Viser til at dette forslaget ble tatt opp av fleire fremmøtte under informasjonsmøtet på Fedje 17 oktober.

Med helsing

Fjord Drift As

Håkon Tombre

Kopi Fedje kommune
Fiskeridirektoratet
Advokatkontoret WR

